

PUU WOOD HOLZ BOIS

FinnBuild 08
24. – 27.9.2008
Helsingin
Messukeskuksessa,
tervetuloa!

Mestarin merkkejä ilmassa?

Osaamista ja oivallusta, joustavuutta, laatutuotteita ja palveluhenkeä. Ja oikein valittuja yhteistyökumppaneita. Tule tutustumaan: mestarin merkkejä ja mukavaa meininkiä on tarjolla FinnBuild-messuilla, Puumerkin osastolla 5 e 33.

Puumerkki on ammattilaisen palvelukeskus, hankinnan ja jakelun osaaja. Meiltä saat puupohjaiset rakennusratkaisut ja -elementit, materiaalit sekä tarvittavat komponentit kaikkialle kotimaahan ja Baltiaan. Oikeaan aikaan, oikeaan paikkaan. Ota reippaasti yhteyttä, puh. 02074 50500.

Puutuotetukku parhaasta päästä.

PUUMERKKI

www.puumerkki.fi

Julkaisija | Publisher | Herausgeber | Éditeur

Puuinfo Oy & Puuinformaatio ry
PL 284, 00171 Helsinki
Puh./Tel. (09) 686 5450
info@puuinfo.fi

Kustantaja | Publisher | Verlag | Éditeur

Aksomatic Oy
ISSN 0357-9484
TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ | EDITORIAL MANAGER |
REDACTIONSCHIEF | DIRECTRICE DE LA RÉDACTION
Marja Korpivaara marja.korpivaara@aksomatic.fi

Toimitus | Editors | Redaktion | Rédaction

PÄÄTOIMITTAJA | EDITOR-IN-CHIEF |
CHEFREDAKTEUR | RÉDACTEUR EN CHEF
Pekka Heikkinen ark.6b@kolumbus.fi
Puh./Tel. +358 50 517 4727

ULKOASU JA TAITTO | LAYOUT AND DTP |
GRAFISCHE GESTALTUNG UND LAYOUT | MISE EN
PAGES

Jari Laiho - design studio WHO ARE YOU oy
jari.laiho@whoareyou.fi

AVUSTAJA | EDITOR | MITARBEITER |
COLLABORATEUR

Kimmo Lylykangas kimmo.lylykangas@arklylykangas.fi

ILMOITUSMYyntI | ADVERTISING
| ANZEIGENVERKAUF | PUBLICITÉ

Puuinfo Oy
Henni Rousu henni.rousu@puuinfo.fi
Puh./Tel. (09) 6865 4517

KÄÄNNÖKSET | TRANSLATIONS | ÜBERSETZUNGEN
| TRADUCTIONS

AAC Noodi Oy
Nicholas Mayow (Suomi - Englanti)

TOIMITUSNEUVOSTO | EDITORIAL BOARD |
REDAKTIONSBEIRAT | CONSEIL DE RÉDACTION
Tuija Aaltonen, Pekka Airaksinen, Petri Heino,
Seppo Häkli, Minna Hämäläinen, Johanna Kankkunen,
Kari Kerttula, Samuli Miettinen, Miia Närekorpi,
Henni Rousu, Karola Sahi, Ismo Tawast ja
Mikko Viljakainen

PAINOPAikka | PRINTERS | DRUCK | IMPRIMERIE
Painotalo Auranen Oy
Forssa
ISO 9001

PUU-lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset

PUU-lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset pyydetään
tekemään Puu-lehden nettisivuilta löytyvällä lomakkeella.
Lomake löytyy osoitteesta www.puuinfo.fi etusivun
yläreunasta kohdasta PUU-lehti.

Tilauksesta, joka on kestoilauksena, toivotaan ilmenevän
henkilön/yhteisön ammatti/toimiala sekä mahdollinen
jäsenyys alan yhdistyksissä. Osoitteen muuttuessa
pyydetään ilmoittamaan tilausnumero osoitelipukkeesta.
Mikäli osoitteenmuutos tehdään postin, ei erillistä
ilmoitusta tarvitse tehdä.

Lehti on maksuton. Se ilmestyy vuonna 2008 neljä kertaa.

Subscriptions and Changes of Address

If you would like to subscribe to Wood Magazine or
change your address, please complete the form on Wood
Magazine's website. The form can be found at www.puuinfo.fi in the Magazine Wood section in the top corner
of the start page

The magazine is free of charge. It has four issues in 2008.

Bestellungen und Adressenänderungen

Wir bitten Sie, für die Aufgabe eines Abonnements auf das
PUU-Journal sowie für Adressenänderungen die Internet-
Seite des Journals zu besuchen und dort das Formular
auszufüllen. Sie finden den Link zum Formular unter der
Adresse www.puuinfo.fi am oberen Rand der Startseite
unter "Magazin Wood".

Das magazin ist kostenlos. Das PUU-Journal erscheint im
Jahre 2008 viermal.

Abonnements et changements d'adresse

Nous vous prions d'effectuer les abonnements à la revue
PUU-lehti et les changements d'adresse à l'aide du
formulaire que vous trouverez sur le site Internet de la
revue PUU-lehti. Ce formulaire se trouve à l'adresse www.puuinfo.fi en haut de la page d'accueil sous la rubrique
Magazine Wood.

Cette publication est gratuite. La revue PUU paraîtra
quatre fois cours de l'année 2008

Suomalaista puuarkkitehtuuria ja rakentamista
Finnish Wooden Architecture and Wooden Construction
Finnische Holzarchitektur und Finnishes Holzbauen
De l'architecture et de la construction en bois Finlandaises

sisällys | contents | inhalt | sommaire

Pääkirjoitus | Leader | Leitartikel | Editorial

- 2 Pekka Heikkinen ETÄISYYS
Remoteness
Der Abstand
La distance

Rakennukset | Projects | Projekte | Projets

- 4 Karola Sahi PUUPALKINTO 2008
Pekka Heikkinen *Wood Award 2008*
Holzpreis 2008
Prix du Bois 2008
- 10 Ulla Rahola PORVOON TUOMIOKIRKON KATON JÄLLEENRAKENNUS
Juhani Penttimikko *Reconstruction of the roof of Porvoo Cathedral*
Wiederaufbau des Dachs der Domkirche von Porvoo
Reconstruction du toit de la cathédrale de Porvoo
- 14 Liisa Sievänen HYVINVOINTIKESKUS ONNI, PUKKILA
Markku Sievänen *Onni Well-being Centre*
Wellnesszentrum Onni
Centre de bien-être Onni
- 20 Anders Adlercreuz PIANO-PAVILJONKI, LAHTI
Piano Pavillon, Lahti
Piano-Pavillon, Lahti
Pavillon Piano, Lahti
- 26 Pekka Heikkinen TRÄPRISER – ARKKITEHTUURIA RUOTSALAISESTA PUUSTA
- 28 Kjell Forshed ÖSTRA KVARNSSKOGEN, SOLLENTUNA, RUOTSI
Ludmilla Carlsson *Östra Kvarnskögen, Sollentuna, Sweden*
Östra Kvarnskögen, Sollentuna, Schweden
Östra Kvarnskögen, Sollentuna, Suède
- 34 Matti Rautiola SPIRIT OF NATURE PUUARKKITEHTUURIPALKINTO
CHILELÄISELLE MESTARILLE

Koulut

- 38 Petri Tavilampi SAPPEEN KIIPEILY- JA NÄKÖTORNI, PÄLKÄNE
- 40 Elina Hirvelä ARC

Puusta

- 42 Yrjö Suonto PUUTAIDE ELÄÄ

Tekijöitä

- 46 TEKIJÄT
- 47 Petri Heino PUUINFO.FI
- 48 Pekka Heikkinen JOTAIN HAASTAVAMPAA

Kansi Piano-paviljonki Pääoven vedin | Cover Piano pavilion / handle to the entrance |
Titelbild Piano-Pavillon / Türzieher der Außentür | Couverture Pavillon Piano / la poignée de
la porte extérieure

Kuva | Photograph | Foto | Photo Kimmo Räisänen

Remoteness

I visited the Baumschlager and Eberle exhibition in Munich. The two architects became well known as designers of large wooden buildings, but according to the exhibition, the famous colleagues have not constructed anything out of wood for years.

I have noticed the same phenomenon in Finland: architects start their careers designing wooden houses, but as they progress to larger projects, concrete or steel is almost without exception chosen as the material.

There are two reasons for the phenomenon: architects' impressions of wood are often unrealistic. Wood is thought of as a material for furniture and as a perfect material, even though less than a tenth of wood is the best A-class. When knotty and wide-grained timber is delivered, there is disappointment.

The phrase "you can't get decent wood anymore" is said in lament, even though experts say

that only small changes have taken place in the quality of wood. Wood is a timeless material – how could it have essentially changed over the last few years?

Professor Jouni Koiso-Kanttila has proposed another reason: "When architects design a steel building, they immediately get to use the product libraries and design programs of the materials supplier. When it comes to wood, these stand out through their absence."

The same thing was noted in Concrete magazine 2-08, in which the proposed development projects were directly associated with construction needs. Jouni's words just have to be repeated: "When it comes to wood, these stand out through their absence."

Research into wood focuses almost without exception on the properties of wood, and rarely on the challenges of building with wood. It can be

said that the steel and concrete industry solves the problems of designers and builders, but the wood industry solves only its own problems.

If the aim is to continue the development of constructing with wood, clear design and service solutions are needed along with efficient and easy to use construction applications that are created as a result of long-term development and cooperation work. This work should have started 20 years ago; and it should not be led by industry, but centred on builders and designers.

"We are only suppliers of material," say representatives of the wood industry, but if assistance and solutions are not offered to users of wood, the representatives will have to satisfy themselves with supplying template boards to the concrete industry. Would this be suitable for a land of wooden architecture such as Finland?

Der Abstand

Vor einiger Zeit habe ich in München die Ausstellung Baumschlager-Eberle besucht. Das Architektenduo Carlo Baumschlager und Dietmar Eberle ist seinerzeit für seine großen Holzgebäude bekannt geworden, aber aufgrund der Ausstellung zu folgern haben die berühmten Kollegen seit Jahren nichts mehr aus Holz gebaut.

Dasselbe Phänomen ist mir aus Finnland bekannt. Architekten beginnen ihre Karriere mit der Planung eines Holzhauses, aber wenn sie zu größeren Projekten übergehen, so bleiben als Materialien fast immer nur Beton und Stahl übrig.

Hierfür gibt es zwei Gründe. Zum einen haben Architekten häufig unrealistische Vorstellungen von Holz. Man denkt sich Holz als möbelartiges, gediegenes Material, obgleich nur weniger als ein Zehntel allen Holzes aus fehlerfreiem Material der Klasse A besteht. Wenn auf der Baustelle dann astiges Holz mit breiten Maserungen eintrifft, zeigt man sich enttäuscht.

„Man bekommt kein ordentliches Holz mehr“, lautet der Stoßseufzer, obwohl in der Güte des

Holzes – den Experten zufolge – kaum Änderungen eingetreten sind. Holz ist ein ewiges Material, wie hätte es sich in den letzten Jahren so grundlegend verändern können?

Einen zweiten Grund hat Professor Jouni Koiso-Kanttila genannt: „Wenn Architekten ein Stahlgebäude planen, so bekommen sie vom Materiallieferanten sofort Produktbibliotheken und Planungsprogramme zur Verfügung gestellt. Bei Holz glänzen solche durch Abwesenheit.“

Dieselbe Beobachtung wurde neulich in einer finnischen Zeitschrift der Betonbranche gemacht, in der die dort vorgestellten Projekte zur Entwicklung des Baustoffs Beton direkt mit den Bedürfnissen des Bauens verbunden waren. Man kann also wieder einmal konstatieren: Bei Holz gibt es so etwas nicht.

Die Holzforschung widmet sich fast ausschließlich den Eigenschaften des Holzes und nur ganz selten den Bedürfnissen der Holzarchitektur. Man könnte also sagen, dass die Stahl- und Betonindustrie die Probleme der Planer und

Bauunternehmer lösen, die HolzproduktHersteller aber ihre eigenen Probleme.

Wenn man die Entwicklung des Bauens mit Holz weiter vorantreiben will, so braucht man klare Planungs- und Service-Lösungen sowie saubere, leicht einsetzbare Konstruktionsanwendungen, die sich aus langfristiger Planungsarbeit und Kooperation ergeben. Diese Arbeit hätte man schon vor zwanzig Jahren einleiten sollen, und zwar nicht so, dass die Industrie das Vehikel der Entwicklung gewesen wäre, sondern dass die Planer und Bauunternehmer die zentrale Rolle gespielt hätten.

„Wir sind nur Materiallieferanten“, sagen die Repräsentanten der Holzindustrie, aber wenn man den Benutzern von Holz keine Hilfe und keine Lösungen anbietet, so muss man sich damit begnügen, Schalungsbretter für die Betonindustrie zu liefern. Wäre das für Finnland, ein Land mit großer Holzarchitektur, wirklich die passende Rolle?

La distance

J'ai visité l'exposition de Baumschlager et d'Eberle à Munich. Ce duo d'architectes s'est fait connaître par leur conception de grands bâtiments en bois, mais cette exposition fait apparaître qu'aucune construction en bois n'est due à mes confrères célèbres depuis des années.

J'ai remarqué le même phénomène en Finlande: les architectes commencent leur carrière par le dessin d'une maison en bois, mais lorsqu'ils passent à des projets plus importants ils choisissent presque sans exception le béton ou l'acier comme matériau.

Ce phénomène est dû à deux causes: les impressions que les architectes ont sur le bois sont utopiques. Le bois est considéré comme un matériau sans défaut, il est assimilé à un meuble, bien que moins d'un dixième du bois appartienne à la meilleure classe A. Lorsque du bois plein de nœuds et aux fibres larges arrive au chantier, on est déçu.

"Il n'est plus possible de trouver du bon bois" dit-on, même si la qualité du bois ne s'est que peu

altérée selon les experts. Le bois est un matériau éternel – comment aurait-il pu radicalement changer au cours de ces dernières années?

L'autre cause a été évoquée par le professeur Jouni Koiso-Kanttila: "Lorsqu'un architecte dessine une maison en acier, les bibliothèques de produits et les logiciels de conception du fournisseur de matériaux sont immédiatement à sa disposition. Du côté du fournisseur de bois, ces outils brillent par leur absence."

La même conclusion a pu être tirée de la revue *Betoni* 2-08 où tous les projets présentés étaient directement liés aux besoins de la construction. On ne peut que répéter les mots du professeur Koiso-Kanttila: "Du côté du fournisseur de bois, ces outils brillent par leur absence."

La recherche sur le bois est, presque sans exception, liée aux caractéristiques du bois et très rarement aux défis de la construction en bois. On pourrait dire que l'industrie de l'acier et du béton résout des problèmes que les architectes et les

constructeurs ont, mais l'industrie du bois ne résout que ses propres problèmes.

Si l'on souhaite que la construction en bois se poursuive, il nous faudra des solutions de conception et de service claires ainsi que des logiciels d'application structurelle faciles à utiliser qui sont le résultat d'une recherche-développement et d'une coopération de longue durée. Ce travail aurait dû être entrepris il y a 20 ans et il ne devrait pas être dirigé par l'industrie mais par les constructeurs et les concepteurs.

Les représentants de l'industrie du bois disent qu'ils "ne sont que des fournisseurs de matériaux", mais si ceux qui utilisent le bois dans la construction ne reçoivent aucune aide et n'obtiennent aucune solution pour résoudre leurs problèmes, le rôle de l'industrie du bois sera de fournir des planches pour l'industrie du béton. Cela convient-il vraiment à la Finlande qui est connue pour son architecture du bois?

ETÄISYYS

Kävin arkkitehtikaksikon Baumschlager ja Eberlen näyttelyssä Münchenissä. Itävaltalainen parivaljakko tuli tunnetuksi vetävien, suurten puurakennusten suunnittelijoina, mutta näyttelystä kävi ilmi, etteivät maailmanlaajuisesti tunnetut kollegat olleet enää vuosiin rakentaneet mitään puusta.

Saman ilmiön olen huomannut Suomessa: nuoret arkkitehdit aloittavat uransa puutalon suunnittelulla, mutta siirtyessään suurempiin, ”oikeisiin” hankkeisiin valikoituu materiaaliksi lähes poikkeuksetta betoni tai teräs.

Ilmiöön on ainakin kaksi syytä: arkkitehtien mielikuvat puusta ovat usein epärealistiset. Puuta ajatellaan huonekalumaisena, tasalaatuisena ja virheettömänä materiaalina, vaikka tosiasiaa vähemmän kuin kymmenesosa sahatavarasta on parasta A-luokkaa. Kun työmaalle tulee oksaista ja leveäsyistä puuta, ollaan pettyneitä.

”Enää ei saa kunnon puuta”, haikaillaan, vaikka asiantuntijoiden mukaan puun laadussa on vuosien varrella tapahtunut vain pieniä muutoksia. ”Puu on ikuinen materiaali – kuinka se viimeisten vuosien aikana olisi voinut olennaisesti muuttua?”, ihmetteli kuvanveistäjä Seppo Kalliokoski.

Toisen syyn otti esiin professori Jouni Koiso-Kanttila: ”Kun arkkitehti alkaa suunnitella terästaloa, saa hän heti materiaalitoimittajan tuotekirjastot ja suunnitteluavun käyttöönsä. Puupuolella sellaiset loistavat poissaolollaan.” (Kauppalehti 21.8.2008)

Täsmälleen samaa tuli mieleen selatessani viimeistä Betoni-lehteä, jossa esitellyt kehityshankkeet liittyivät suoraan rakentamisen ajankohtaisiin tarpeisiin (Betoni 2-2008). On pakko toistaa Jounin sanat: ”Puupuolella sellaiset loistavat poissaolollaan.”

Suomalainen puutuotkimus liittyy lähes poikkeuksetta puun ominaisuuksiin, mutta hyvin harvoin puurakentamisen haasteisiin. Kärjistäen voi sanoa, että teräs- ja betoniteollisuus ratkaisee suunnittelijoiden ja rakentajien ongelmia, mutta puutuoteteollisuus puun ongelmia.

Puutuoteala on aivan liian kaukana suunnittelijoista ja rakentajista, ja siksi rakennushankkeissa valinta kallistuu niin usein betonin tai teräksen puolelle. Betonitalon tekeminen on vaan niin helppoa.

Jos puurakentamisen kehitystä halutaan jatkaa, tarvitaan selviä suunnittelu- ja palveluratkaisuja sekä siistejä ja helppokäyttöisiä liittymä- ja rakennesovelluksia. Ne eivät synny vuosineljänneksessä, vaan pitkäaikaisen kehitys- ja yhteistyön tuloksena, joka olisi pitänyt aloittaa terästeollisuuden tapaan 20 vuotta sitten. Eikä kehitystyö saa olla teollisuusvetoista, vaan rakentaja- ja suunnittelijakeskeistä.

”Me olemme vain materiaalitoimittaja” puuteollisuuden edustajat sanovat, mutta jos puun käyttäjille ei tarjota apua, työkaluja ja ratkaisuja, saa tyytyä toimittamaan muottilautoja betoniteollisuudelle. Onko se sopivaa Suomen kaltaiselle puuarkkitehtuurimaalle?

Pekka Heikkinen

arkkitehti | architect | Architekt | architecte
SAFA

Kimmo Räsänen

Jussi Tiainen

Kaikesta huolimatta Suomi on puuarkkitehtuurimaata. Puupalkinto 2008 ehdokkaita: Porvoon tuomiokirkon katon jälleenrakennus ja Metlan uusi toimisto ja laboratoriorakennus Läyliäisissä

PUUPALKINTO 2008

Porvoon tuomiokirkon katon jälleenrakennus

Porvoon tuomiokirkon katon jälleenrakennus, Porvoo

Arkkitehti: Arkkitehtitoimisto Rahola Ulla / Ulla Rahola

Rakennesuunnittelu: Insinööritoimisto Pentinmikko Oy/ Juhani

Pentinmikko, Anders Westerlund

Rakennuttaja: Porvoon seurakuntayhtymä

Antikvarinen ohjaus ja valvonta: Museovrasto / Olli Cavén, Tommi Lindh

Puutöiden valvonta: Peruskorjaus Hiipakka Oy / Erkki Hiipakka

Puupalkinto jaetaan tänä vuonna yhdennentoista kerran. Se on myönnetty vuodesta 1994 alkaen rakennukselle, sisustukselle tai rakenteelle, joka edustaa korkealaatuista, suomalaista puuarkkitehtuuria tai jossa puuta on käytetty rakennustekniikkaa edistävällä tavalla.

Tänä vuonna kilpailuun asetettiin yksitoista ehdokasta, joiden joukosta Puupalkinnon 2008 saajaksi valittiin yksimielisesti Porvoon tuomiokirkon katon jälleenrakennustyö, jonka pääsuunnittelijana toimi arkkitehti Ulla Rahola sekä rakennesuunnittelijoina Juhani Pentinmikko ja Anders Westerlund. Suunnittelua ja toteutusta ohjasi Museoviraston rakennuskonservaattori Olli Cavén.

Jokilaakson rinteessä jälleen alkuperäisessä asussaan kohoava keskiaikainen kirkko tervattuine mäntypuisine paanuineen on vaikuttava näky. Keskiaikaisen mukaiseen kattorakenteeseen on taitavasti yhdistetty nykyai-

kaisia liitosratkaisuja ja tekniikkaa. Uudelleen rakennettu katto on toteutettu massiivipuiseana, ja se on koottu lovi-, pultti-, sekä rengasvaarnaliitoksilla.

Porvoon tuomiokirkon katon jälleenrakennustyö on puurakentamisen erityisosaamisen taidonnäyte. Kulttuurihistoriallisesti merkittävä hanke on toteutettu kaikilta osin äärimmäisellä pieteetillä. Se on esimerkki puunkäytöstä aidolla, järkevällä tavalla. Menneisyyden tuoma kokemus ja tietotaito on hyödynnetty, mutta ammattitaitoisella innovatiivisella asenteella on saavutettu rakennusteknisesti entistäkin parempi lopputulos. Hanke on kunnianosoitus puumateriaalille ja käden taidoille: mikään muu materiaali ei olisi voinut korvata puuta.

Katja Räsänen

Jussi Taininen

Jokilaakson rinteessä kohoava Porvoon keskiaikainen kirkko mäntypuisine paanukatteineen on vaikuttava näky. Uudelleen rakennetussa kokopuisessa kattorakenteessa ei ole mitään lisättävää tai poistettavaa. Perinteiseen rakenteeseen on taitavasti yhdistetty nykyaikaisia liitosratkaisuja ja tekniikkaa. Kirkon katon jälleenrakennus on puurakentamisen erityiosaamisen taidonnäyte. PUU 3-08

Kunniamaininta Metlan uudelle toimisto- ja laboratoriorakennukselle

Palkintolautakunta halusi antaa kunniamaininnan Metsäntutkimuslaitos Metlan Haapastensyrjän jalostusaseman toimisto- ja laboratoriorakennukselle. Kohde jatkaa arkkitehti Seppo Häklin suunnitteleminen laadukkaiden puurakennusten sarjaa. Se osoittaa, kuinka harkitulla detaljitason suunnittelulla ja monipuolisella puunkäytöllä saadaan aikaan visuaalisesti kiinnostavia sisätiloja ja miellyttävää työympäristöä.

Kotimaista puuta on käytetty rikkaasti ja puulajeille ominaisella tavalla. Rakennuttaja on toimintayksikön vetäjän Pentti Kanasen johdolla osallistunut merkittäväällä panoksella rakennustyön onnistuneeseen lopputulokseen. Puutavara on lähtöisin metsäntutkimuslaitoksen omilta mailta ja rakennus on käyntikortti talon isännälle.

Metlan toimisto- ja laboratoriorakennus, Läyliäinen

Arkkitehti: Arkkitehtitoimisto Häkli Ky /Seppo Häkli
Rakennesuunnittelu: Insinööritoimisto Konstru Oy /Jorma Eskola
Rakennuttaja: Metsäntutkimuslaitoksen Vantaan toimintayksikkö / Pentti Kananen, Jarkko Jokinen

Rakennus tarjoaa valoisan ja miellyttävän työympäristön, jonka sisäpinnat on verhoiltu kauttaaltaan erilaisin puu- ja vaneripinnoin. Kotimaista puuta on käytetty rikkaasti ja puulajeille ominaisella tavalla. Taitavasti suunniteltua ja toteutettua puuarkkitehtuuria.

Lisäksi annetaan erityismaininta Anttolanhovin Art&design -huviloille. Maininta annetaan tunnustuksena loma-asumisen rohkeasta kehittämisestä rakennuttajalle sekä kannustuksena kohteen nuorille suunnittelijoille.

Vuoden 2008 palkintolautakuntaan kuuluivat arkkitehti, taiteilijaprofessori Olavi Koponen, Suomen arkkitehtiliiton pääsihteeri, arkkitehti Paula Huotelin, Rakennusinsinöörien liiton toimitusjohtaja, DI Helena Soimakallio, TKL Mikko Viljakainen Metsäteollisuus ry:stä, Puuinfo Oy:n toimitusjohtaja, metsänhoitaja Petri Heino, arkkitehti, ma. professori Pekka Heikkinen TKK:n arkkitehtuurin laitoksesta sekä arkkitehti Karola Sahi Taideteollisen korkeakoulun puustudiosta.

Karola Sahi ja Pekka Heikkinen

www.puuinfo.fi

Jussi Tahinen

Metsolan lastenkoti, Oulu

Arkkitehti: Arkkitehdit m3 Oy / Janne Pihlajaniemi, Riikka Kuittinen, Kari Nykänen ja Mia Mäkinen
 Rakenteet: Insinööritoimisto Heikkilä ja Polojärvi Oy / Rauno Polojärvi
 Rakennuttaja: Oulun kaupunki

Vaalea ja veistoksellinen puurakennus tarjoaa asukkailleen turvallisen kasvuympäristön. Yhteiset tilat kiertyvät suljetun sisäpihan ympärille ja yksityiset makuuhuoneet sijoittuvat rakennuksen ulkokehälle. Nuorten arkkitehtien suunnittelema rakennus uudistaa erilevyisine verhouksilautoineen ja umpiräystäineen puuarkkitehtuuria reippaalla tavalla. PUU 1-08

Haukkamäen koulu, Karkkila

Arkkitehti: Arkkitehtitoimisto Järvinen & Nieminen / Kari Järvinen, Merja Nieminen, Jussi Hyvärilä
 Rakenteet: Insinööritoimisto Konstru Oy / Jorma Eskola
 Rakennuttaja: Karkkilan kaupunki / Mikko Aho

Puurakenteinen laajennus jatkaa neljäntenä vaiheena 110 vuotta vanhan koulun rakentamisperinnettä. Rakennuksen vanhassa osassa on värisävyyden kautta palautettu koulun alkuperäistunnelma ja laajennusosassa on paljon käsittelemättömän puun sävyisiä liimapuupuurakenteita sekä lauta- ja koivuvaneripintoja. PUU 1-08

Wood Award 2008

The reconstruction work for the roof of Porvoo Cathedral was chosen as the recipient of the Wood Award 2008, the chief architect of which was Ulla Rahola and the structural designers were Juhani Penttimikko and Anders Westerlund. Olli Cavén, building conservator at the National Board of Antiquities, supervised the design and implementation.

The church, arising in its original glory, with its tarred shingle roof, is an impressive sight. The solid wood roof structure has been constructed using frontal, bolted and split-ring joints and modern solutions have been skilfully incorporated into the medieval-style roof structure.

The reconstruction work is a specimen of special skills. The project has been carried out with extreme piety, whereby knowledge of history has been combined with an innovative attitude. The result

is a tribute to wood material and manual skills: no other material could have replaced the wood.

The Finnish Forest Research Institute's Haapastensyrjä office and laboratory building was given a special commendation. The site continues the series of high-quality wooden buildings designed by the architect Seppo Häkli, and it demonstrates how a well-considered design and the use of wood can create an interesting and pleasant work environment.

The developer, under the leadership of Pentti Kananen, has also contributed to the successful outcome in which timber from the surrounding forests has been used in skilful and diverse way. The new work premises of the Finnish Forest Research Institute are a calling card for the building's proprietor.

Holzpreis 2008

Der Holzpreis 2008 wurde an den Wiederaufbau des Dachs der Domkirche von Porvoo vergeben. Ulla Rahola hat bei diesem Vorhaben als Hauptplanerin fungiert, und Juhani Penttimikko und Anders Westerlund waren die Konstruktionsplaner. Die Planung und Ausführung wurde vom Gebäudekonservator Olli Cavén vom Zentralamt für Museen und Denkmalspflege überwacht.

Die Kirche, die nach der Brandstiftung von 2006 wieder mit ihrem geteerten Schindeldach hoch über Porvoo aufragt, ist ein eindrucksvoller Anblick. Das aus massivem Holz bestehende Dachgebälk wurde aus Kerben-, Bolzen- und Ringdübelverbindungen zusammengesetzt, und die mittelalterlichen Bauweisen sind in gekonnter Weise mit modernen Lösungen kombiniert worden.

Der Wiederaufbau war ein Meisterstück für ein ganz spezielles Know-how. Das Projekt wurde mit großer Pietät ausgeführt, und die Kenntnis

Piano-paviljonki, Lahti

Arkkitehti: Gert Wingårdh,

Pääsuunnittelija: Unto Siikanen

Yhteistyöarkkitehti: Anders Adlercreutz

Rakenteet: Insinööritoimisto Asko Keronen

Rakennuttaja: Puu kulttuurissa ry

Vesijärven rantaan rakennettu kahvilapaviljonki nivoutuu osaksi Lahden puuarkkitehtuuripuistoa. Rakennuksessa on yhdistetty puuta ja lasia ilmavalla tavalla. Veteen laskettavasta laivasta inspiraationsa saaneessa paviljongissa on monipuolista puukäyttöä liimapuisista bumerangipalkeista aina terassin puu-muovikomposiittilattioihin asti. PUU 3-08

7

Prix du Bois 2008

der Geschichte verknüpfte sich mit innovativem Geist. Da Ergebnis ist eine Hommage an das Holz als Baumaterial und an das handwerkliche Können. Kein anderes Material als Holz hätte das ursprüngliche Baumaterial ersetzen können.

Lobend erwähnt wurde das Büro- und Laborgebäude Haapastensyrjä des Forstforschungsinstituts, das die Serie der vom Architekten Seppo Häkli geplanten hochwertigen Holzgebäude fortsetzt und das den Nachweis erbringt, wie man durch wohl überlegte Planung und Nutzung von Holz ein interessantes und angenehmes Arbeitsmilieu zustande bringt.

Der Bauherr hat unter der Leitung von Pentti Kananen für seinen Teil einen Einfluss auf das gelungene Resultat ausgeübt, bei dem aus der näheren Umgebung stammendes Holz in gekonnter und vielseitiger Weise verwendet wurde. Das neue Domizil des Forstforschungsinstituts ist eine schöne Visitenkarte für den Hausherrn.

Le Prix du Bois 2008 a été accordé à la reconstruction de la cathédrale de Porvoo. Mme Ulla Rahola en était l'architecte principale. M. Juhani Penttimikko et M. Anders Westerlund en étaient les ingénieurs de structure. La conception et la réalisation ont été dirigées par M. Olli Cavén, conservateur des bâtiments à la Direction nationale des monuments historiques.

Cette cathédrale, qui apparaît de nouveau dans son état original avec un toit en bardeaux goudronnés, est impressionnante. La structure du toit en bois massif a été assemblée à l'aide de raccords par entailles, boulons et goujons annulaires. Tout en étant conforme à une structure de toit médiévale, elle comprend des solutions modernes habiles.

Cette reconstruction est un tour de force de compétences particulières. Ce projet a été réalisé avec une piété extrême dans laquelle les connaissances historiques se combinent avec une attitude

innovante. Le résultat final fait honneur au bois comme matériau et à l'artisanat manuel : aucun autre matériau n'aurait pu remplacer le bois.

Une mention d'honneur a été accordée à l'immeuble de bureaux et de laboratoire de l'Institut de recherche forestière de Haapastensyrjä. Ce bâtiment est l'un des éléments de la série de bâtiments en bois de haute qualité dessinés par l'architecte Seppo Häkli. Il montre comment un dessin réfléchi et l'emploi du bois permettent de créer un milieu de travail intéressant et agréable.

Le maître de l'ouvrage a, sous la direction de Pentti Kananen, eu une influence sur la réussite du résultat final dans lequel le bois provenant des forêts environnantes a été employé d'une manière habile et diversifiée. Les nouveaux locaux de travail de l'Institut de recherche forestière sont une véritable carte de visite pour leur maître.

Jussi Tahvanen

Jussi Tahvanen

Erityismaininta:

Anttolanhovin Art & design-huvilat, Mikkeli

Erityismaininta annetaan tunnustuksena loma-asumisen rohkeasta kehittämisestä rakennuttajalle sekä kannustuksena kohteen nuorille suunnittelijoille

Arkkitehti: Emma Johansson, Timo Leiviskä, arkkitehtiyooppilaat OY

Rakenteet: Insinööritoimisto Pekka Heikkilä / Jouni Siika-aho, R-plan Oy / Tapio Montonen
Rakennuttaja: Hengitysliitto Heli ry

Saimaan rantamaisemassa polveilevat huvilat ovat raikas tuulahdus uutta loma-asuntoarkkitehtuuria. Opiskelijakilpailun tuloksen pohjalta toteutetut, ylelliset vapaa-ajanasunnot edustavat korkealaatuista puurakentamista. Ympäröivän luonnon lisäksi huviloiden viihtyvyyttä on lisätty suomalaisella taiteella ja laadukkaalla muotoilulla.

Asunto-osakeyhtiö Helsingin Huvitus, Helsinki

Arkkitehti:

Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen Oy

Rakenteet:

Insinööritoimisto Ylimäki & Tinkanen Oy

Rakennuttaja: Helsingin asuntotuotantotoimisto, Heli Miettinen

Kaareva, puinen rivitalo on kaupunkimainen vaihtoehto perinteiselle omakoti- ja pientaloasumiselle. Kolmikerroksisten asuntojen eteläpuoleisen pihan perällä on asuntokohdainen saunarakennus. Tervatut puupinnat ja kirkkaan punaiset parvekkeet luovat rytmikkään julkisivun Omenamäenkadun suuntaan. PUU 4-07

Jussi Tahvanen

Jussi Tahinen

Hyvinvointikeskus Onni, Pukkila

Arkkitehti: Arkkitehtitoimisto M & L Sievänen Oy / Markku Sievänen, Liisa Sievänen, Erja Sipilä

Rakenteet: Insinööritoimisto Pontek Oy / Jarmo Honkanen, Kari Honkanen

Rakennuttaja: Pukkilan kunta

Onni on hyvä esimerkki vanhusten palvelujen ja asumisen järjestämisestä kunnan ytimeen, kaupallisten palvelujen lähelle. Kodikas monitoimirakennus luo kylämäisen miljöö, jossa tavoitteena on vanhusten itsenäisen toiminnan tukeminen, esteettömyys ja tilojen monikäyttöisyys. Puu on pääroolissa sekä ulko- että sisätiloissa.

Mikko Pohjaranta

Jyväseudun ASO Hovilantie 2, Jyväskylä

Arkkitehti: Arkkitehtuuritoimisto AT / Antti Nyyssönen, Mikko Pohjaranta

Rakenteet: Insinööritoimisto Pertti Ruuskanen

Rakennuttaja: Avara Keski-Suomi Oy / Jouni Liimatainen

200 vuotta vanhan maatilan päärakennuksen kanssa samalle tontille asettuvat pienkerrostalot muodostavat viihtyisän ja suojaan asuinmiljöö. Oleskelu- ja ruokailutilat avautuvat kattolyhtymäisten parvekeiden kautta ympäröivään maisemaan. Rakennusten arkkitehtuuri on tehty rakennuspaikan ehdoilla ja suomalaista rakennusperinnettä kunnioittaen.

Tuomas Hakkinen

Asunto-osakeyhtiö Arabian ateljeeasunnot, Helsinki

Arkkitehti: Arkkitehtitoimisto Konkret Oy / Jaakob Solla

Rakenteet: Insinööritoimisto Oy Matti Ollila & Co / Eero Kotkas

Rakennuttaja: As.oy Arabian ateljeeasunnot

Harjakattoiset, julkisivuiltaan rytmikkäästi sommitellut puutalot täydentävät 20-luvulla rakennetun pientaloalueen kulmauksen. Muunneltavissa, korkeatasoisesti toteutetuissa asunnoissa ei ole kantavia väliseiniä, vaan nelikerroksisten talojen asuinkerrokset ja ateljeeparvi sekä niitä yhdistävät korkeat tilat muodostavat avoimen ja ilmavan asunnon. PUU 4-07

Heikki Rauho

Sauna Nokka, Hankasalmi

Arkkitehti: Monika Gardini ja Mika Kurth

Rakenteet: Mika Kurth

Rakennuttaja: Monika Gardini ja Mika Kurth

Keskisuomalaiselle kalliorannalle rakennettu saunatupa on tehty luonnon ehdoilla, eikä rakennuksen tieltä ole tarvinnut siirtää kiviä tai kaataa puita. Pieteeillä toteutettu hirsitalo tarjoaa luonnonmukaisen vaihtoehdon vapaa-ajan viettoon ilman sähköä ja juoksevaa vettä. Hirsirungon lohenpyrstöliitoksineen ovat veistäneet Suomalaisen hirsikulun oppilaat. PUU 3-07

PORVOON TUOMIOKIRKON KATON JÄLLEENRAKENNUS

Arkkitehtitoimisto Ulla Rahola Insinööritoimisto Pentinmikko Oy

Porvoon tuomiokirkon tuhopolttolttu 29.5.2006 tuhosi myöhäiskeskiaikaisen kirkon runkokuoneen 1720-luvulla valmistuneet kattorakenteet sekä asehuoneen ja sakariston mahdollisesti tätäkin vanhemmat kattotuolit. Jäljelle jäi muutamia hiiltyneitä fragmentteja: jalusparruja, konttien ja selkäpuiden osia sekä kirkon länsipäädyssä muutaman tukipilarin paanukatteet alusrakenteineen. Tuhoutunut kate oli vuonna 1830 toteutettu, useaan kertaan korjattu ja huollettu mäntypuinen paanukatto. Kirkon sisättila varjeltui tiiliholvien ansiosta suurilta palotuhoilta.

Porvoon seurakuntayhtymän koolle kutsuma rakennustoimikunta piti ensimmäisen kokouksensa kesäkuussa 2006. Rakennustoimikuntaan kutsuttiin edustajat mm. Porvoon kaupungista, Museovirastosta, Kirkkohallituksesta, Teknillisestä korkeakoulusta sekä Tampereen Teknillisestä Yliopistosta.

Suunnitteluryhmä teki opintokäyntejä Porvoon tuomiokirkon kanssa samaan rakennusryhmään kuuluvien lähiseudun keskiaikaisten kirkkojen ullakoihin, 1700-luvulla rakennettuun Inkoon kirkkoon sekä vuoden 1893 tulipalon jälkeen jälleerakennettuun Helsingin pitäjän kirkkoon. Opintokäyntien sekä aiempien keskustelujen pohjalta syntyi ajatus toteuttaa runkokuoneen katto massiivipuuisena loveuksin ja metallipulttikinnityksin. Asehuoneen ja sakariston katot puolestaan esitettiin toteutettaviksi perinteisin puuliitoksin, keskiaikaista rakennustapaa noudattaen.

Kattorakenteen suunnittelu aloitettiin lähes tyhjältä pöydältä. Museovirasto oli dokumentoinut palolta säästyneet rakennusosat, rakenteita oli esitetty vanhoissa dokumentointipiirustuksissa sekä restaurointisuunnitelmissa ja ullakosta löytyi piirustusaineistoa tukevia valokuvia. Koska rakennetta oli aikojen kuluessa muuteltu ja vahvistettu, siitä oli muodostunut sekava ja siinä oli myös merkittäviä heikkouksia. Muurin päällä olevista jalusparruista puuttuivat sidospuut ja sisempi parru, ja heikko rakenne oli aiheuttanut sydänmuurin yläosaan vaurioita. Aineiston perusteella kattorakenteesta olisi ollut vaikeaa ja tarpeetonta laatia täydellinen rekonstruktio.

Kolmilaivaisen kirkon rungon leveys on yli 20 metriä ja se on yksi suurimmista keskiaikaisista kirkoistamme. Tuhoutunut katto oli tukeutunut ulkoseinämuureihin sekä kirkon keskipilareiden varaan, jotka oli lisätty kirkkoon 1700-luvulla uusien holvien teon yhteydessä, joten ne eivät ole olleet alkuperäisen katon tukena. Keskiaikainen, ulkoseinien kantama rakenne olisi ollut rakenteellisesti haastavaa toteuttaa ja olisi vaatinut huo-

mattavia seinämuurien vahvistamistoimenpiteitä. Uusi katto suunniteltiin myös keskipilareihin tukeutuvana ja aiemmasta poiketen muurien päälle lisättiin sisempi jalusparru sekä parruja sitovat sidospuut. Näin kuormitusjakauma säilyi edeltäneen rakenteen mukaisena.

Sijainti Porvoonjokilaakson maastossa aiheutti oman haasteensa ja johti normien mukaisesti 38 m/s:n mitoitustuulennopeuteen.

Pääkaton tukikehikkoon, saksiristikoihin ja vitaposkirakenteeseen perustuva idea saatiin Helsingin pitäjän Pyhän Laurin kirkosta, jonka jälleerakennettu kattorakenne on vuodelta 1894. Porvoon tuomiokirkon katon rakenne on siis kirkon ikään nähden moderni, vaikka se vitaposkineen ja loviliitoksineen näyttääkin eilispäivän tekniikalta.

Katon rakenne toteutettiin massiivipuusta ja koottiin lovi-, pultti- sekä rengasvaarnaliitoksilla. Sakariston ja asehuoneen pienet kattotuolit toteutettiin puutappiliitoksin Teknillisessä korkeakoulussa ja Tampereen teknillisessä yliopistossa eri osastojen yhteistyönä toteutettujen harjoitustöiden perusteella. Rakenne koottiin paikalla. Sääsuojan sisälle rakennetuilla nostimilla 200–400 kg painavat parrut nostettiin työkohteisiin. Työ eteni siten, että ensin rakennettiin jalusparrut ja tukikehikot, jonka jälkeen niiden varaan koottiin kattotuolit ja kontit.

Puutavarana käytettiin 150–200 mm parrua, joiden maksimipituudet olivat 12 metrin luokkaa. Puutavara höylättiin ullakon puhtaanapidon helpottamiseksi. Paanuihin tarvittiin tiheäsyistä, halkaisijaltaan 350 mm mäntytukkia kaikkiaan noin 10 km. Yhdestä tukista saatiin neljästä kuuteen paanuaihiota ja loppumateriaali käytettiin aluslaudoituksena. Kaikkiaan paanuihin ja aluslaudoitukseen käytettiin noin 1000 m³ tukkipuuta.

Katto laudoitettiin umpeen paanumateriaalista saadulla ”ylijäämäpuutavaralla”. Paanut, joista näkyvä osa veistettiin käsin, naulattiin takonauloilla, joista osa oli palosta säästyneitä ja oikaistuja nauvoja.

Yksi suunnittelutyön keskeisiä asioita oli rakennuksen paloturvallisuuden parantaminen. Riskianalyysin suosituksen mukaisesti kirkon sisättila, ullakko, räystäät sekä katon lapheet sisä- ja ulkopuolelta varustettiin automaattisella sammutuslaitteistolla.

Kattojen kantavat rakenteet valmistuivat kesällä 2007. Asehuone katettiin syystalvella 2007. Runkokuoneen katon paanutus aloitettiin maaliskuussa 2008 ja koko katto harja- ja tuulilautoineen saatiin valmiiksi kesäkuussa. Kirkko avataan yleisölle ensimmäisenä adventtina 2008.

Ulla Rahola, Juhani Pentinmikko

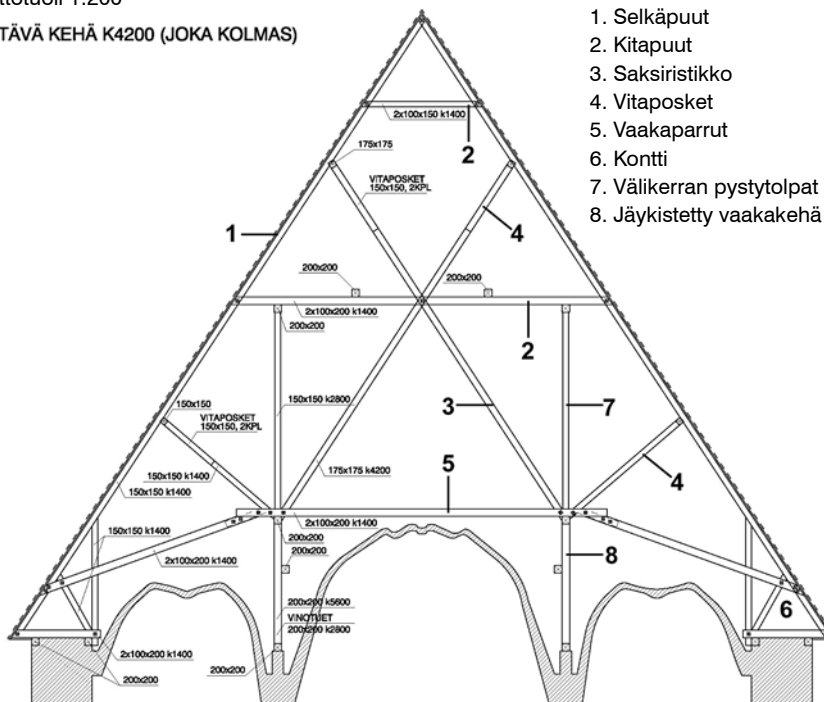
Joka kolmannen kattotuolin kohdalla saksiristikot jäykistävät rakenteen. Ristikon vinopuut ja hanhenjalan muotoiset vitaposket tukevat vaakaparrujen kautta kattolapteen selkäpuuta. Vaakasuuntaisten kitapuiden päällä lepäävät huoltosillat kiertävät ullakkotilan kolmessa kerroksessa.

Alimman vaakakerran pitkittäissuuntaan jäykistetty pukkijakaa kuormat kirkon keskipilareille. Ristikon alapäärre jouduttiin holvien vuoksi tekemään mutkan kautta. Loviliitos vaakapukin päällä on vahvistettu rengasmaisella teräsvaarnalla. Pukin päältä nousevat saksiristikot ja välikerta.

Kattotuoli 1:200

JÄYKISTÄVÄ KEHÄ K4200 (JOKA KOLMAS)

1. Selkäpuut
2. Kitapuut
3. Saksiristikko
4. Vitaposket
5. Vaakaparrut
6. Kontti
7. Välikerran pystytolpat
8. Jäykistetty vaakakehä

Selkäpuut jaettiin kahteen osaan lappeen pituuden vuoksi. Loviliitoksen alempi osa tulee ulokkeena yläpuuta. Liitos on varmistettu pulteilla.

Kontti jakaa kattorakenteen kuormat ulkoseinämuurille. Alkuperäisestä rakenteesta sisempi alaparru puuttui, mikä oli aiheuttanut vaurioita muuriin. Kontin vinojäykistäjää ei keskiaikaisissa ristikoissa yleensä ollut.

Reconstruction of the roof of Porvoo Cathedral

The solid wood roof structure of Porvoo's late-medieval church, completed in the 1720s, and the pine shingle roofing built in 1830 were destroyed by arson. The inside of the church was spared from major damage thanks to the brick vaults.

The design of the new roof started from a blank page. Some structural elements were spared by the fire and a few drawings and photos were found of the structures. However, the structure had been altered and had become confusing and contained weaknesses. It would have been difficult and pointless to draw up a complete reconstruction on the basis of the available material.

The 20-metre wide church that has three naves is one of Finland's largest medieval churches. The roof that was destroyed had rested on the outer

walls and central pillars of the church, which also formed the basis of the design for the new structure. In this way, the loading was kept in line with the old structure.

The idea for the structure came from St Lawrence's Church in Helsinki Parish, which has a roof dating from 1894. The new structure is therefore modern in comparison with the age of the church in Porvoo. It was constructed out of solid wood and was erected using frontal, bolted and split-ring joints. The small roof trusses in the vestry and armoury were made with wooden peg joints.

The structure was assembled under a weather shelter. Beams weighing 200–400 kg were erected at the worksite. The base timbers and support frames

were constructed first, onto which the roof trusses were mounted. 150–200 mm beams with a maximum length of 12 metres were used as the timber. The shingles were made from tightly grained pine. Around 400 m³ of timber was needed in total.

One of the objectives of the design work was to improve fire safety and for this reason the inside of the church, garret, eaves and roof slopes were fitted with automatic extinguishing equipment.

The load-bearing structures were completed in summer 2007. The roof, together with the ridge and fascia board, was completed the following summer and the reconstructed church will be opened on the first of Advent 2008.

Ulla Rahola, Juhani Pentinmikko

Wiederaufbau des Dachs der Domkirche von Porvoo

Vor gut zwei Jahren war das Dach der spätmittelalterlichen Domkirche von Porvoo durch Brandstiftung zerstört worden. Das massive Dachgebälk der Kirche stammte aus den 1720er Jahren und das Schindeldach aus Kiefernholz aus dem Jahre 1830. Die Innenräume waren dank der Backsteingewölbe vor größeren Schäden verschont geblieben.

Bei der Planung des neuen Dachs musste man fast von ganz vorn beginnen. Einige Bauteile waren vom Feuer verschont geblieben, und von den ehemaligen Baukonstruktionen fanden sich noch einige Zeichnungen und Fotos. Jedoch waren im Laufe der Zeiten die Konstruktionen in der Weise verändert worden, dass sie verworren waren und Schwächen aufwiesen. Es wäre schwierig und auch wenig sinnvoll gewesen, anhand der alten Materialien eine vollkommene Rekonstruktion des Dachs anzustreben.

Die dreischiffige, zwanzig Meter breite Kirche von Porvoo zählt zu den größten mittelalterlichen Kirchen Finnlands. Das zerstörte Dach hatte sich auf die gemauerten Außenwände und auf die Pfeiler im Inneren der Kirche gestützt, und dies war auch ein Ausgangspunkt für die Planung des neu zu errichtenden Dachs. Auf diese Weise wurde auch die Belastung in gleicher Weise verteilt wie bei der alten Konstruktion.

Die Idee für die neue Konstruktion erhielt man von der St.-Lorenz-Kirche im Kirchspiel Helsing, deren Dach aus dem Jahre 1894 stammt. Die neue Konstruktion ist somit im Verhältnis zu dem Alter der Kirche von Porvoo relativ modern. Sie wurde aus massivem Holz ausgeführt und mit Kerben-, Bolzen- und Ringdübelverbindungen zusammengesetzt. Die kleinen Dachstühle der Sakristei und des Waffenraums wurden mit Holzapfen- und Zapfenlochverbindungen zusammengefügt.

Die gesamte Konstruktion wurde unter einem großen Wetterschutzdach zusammengesetzt. 200–400 kg schwere Balken wurden an ihren Einsatzort gehoben. Zuerst wurden Ankerbalken und Stützrahmen errichtet, und gestützt auf diese wurden die Dachstühle gebaut. Dazu wurden 1250–200 starke Kantbalken mit einer maximalen Länge von zwölf Metern verwendet. Die Schindeln wurden aus dicht gemasertem Kiefernholz gefertigt. Insgesamt wurden rund 400 m³ Holz verarbeitet.

Bei der Planung hatte ein Ziel darin bestanden, die Feuersicherheit zu verbessern, und deswegen wurden der Innenraum der Kirche, der Dachboden, die Traufen und die Dachschrägen mit einer automatischen Feuerlöschanlage ausgestattet.

Die tragenden Konstruktionen wurden im Frühjahr 2007 fertig gestellt. Das Dach wurde samt den First- und Windschutzbrettern im darauf folgenden Sommer fertig, und neu erbaute Kirche wird am ersten Adventssonntag 2008 wieder eröffnet.

Ulla Rahola, Juhani Penttinnikko

Reconstruction du toit de la cathédrale de Porvoo

Les structures massives du toit construites dans les années 1720 de l'église de Porvoo, qui date de la fin de la période médiévale, ainsi que le revêtement de son toit en bardeaux de pin construit en 1830 ont été détruits dans un incendie volontaire. Grâce aux voûtes en briques, l'intérieur de l'église n'a pas subi de dégâts majeurs.

La conception du nouveau toit a été pratiquement entreprise en partant de zéro. Certaines parties de la structure avaient échappé à l'incendie. Quelques dessins et photos relatifs aux structures existaient également. La structure avait toutefois été modifiée, ce qui l'avait désordonnée et affaibli. Il aurait été difficile et inutile d'effectuer une reconstruction complète à l'aide de la documentation existante.

Cette église à trois nefs et d'une largeur de 20 mètres est l'une des églises médiévales finlandaises les plus grandes. Le toit détruit avait été soutenu par les murs extérieurs et les piliers centraux de l'église. La nouvelle structure a été conçue de la même façon. Cela a permis de conserver la charge telle qu'elle était auparavant.

L'idée retenue pour la structure du toit a été empruntée à l'église Saint-Laurent, située dans la commune rurale de Helsinki, dont le toit date

de l'année 1894. La nouvelle structure est donc assez moderne par rapport à l'âge de l'église de Porvoo. Elle a été réalisée en bois massif à l'aide de raccords par entailles, boulons et goujons annulaires. Les petites fermes de la sacristie et de la salle d'armes ont été assemblées à l'aide de raccords en chevilles de bois.

La structure a été assemblée sous un abri. Les poutres qui pesaient de 200 à 400 kg ont été soulevées pour être mises en place. On a d'abord assemblé les poutres de base et les cadres de soutien sur lesquels les fermes ont été assemblées. Le bois scié utilisé était une poutrelle d'une épaisseur de 150 à 200 mm, dont la longueur maximum était de 12 mètres. Les bardeaux ont été faits en pin à fibres denses. Environ 400 m³ de bois scié ont été nécessaires.

L'un des objectifs de la conception était d'améliorer la sécurité anti-incendie. C'est pourquoi l'intérieur et le comble de l'église ainsi que les corniches et les pans du toit ont été munis d'un système d'extincteurs automatiques.

Les structures portantes ont été prêtes en été 2007. Le toit tout entier a été achevé l'été suivant et l'église reconstruite sera inaugurée le premier dimanche de l'Avent 2008.

Ulla Rahola, Juhani Penttinnikko

13

Rakennuttaja: **Porvoon seurakuntayhtymä**

Antikvaarinen valvonta: **Museovirasto / Tommi Lindh, Olli Cavén**

Puutöiden valvoja: **Peruskorjaus Erkki Hiipakka Oy / Erkki Hiipakka**

Arkkitehtisuunnittelu: **Arkkitehtitoimisto Ulla Rahola / Ulla Rahola**

Rakennesuunnittelu: **Insinööritoimisto Penttinnikko Oy / Juhani Penttinnikko, Anders**

Westerlund

Sprinklerisuunnittelu: **Insinööritoimisto Olof Granlund Oy / Timo Nevalainen**

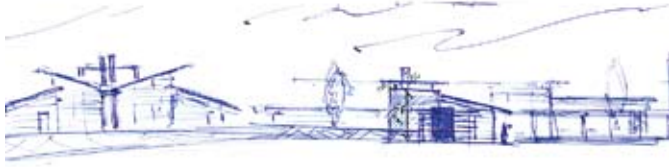
Pääurakoitsija: **Rakennus Oy Paanurakenne**

Paanu-urakoitsija: **Vanhat Talot Oy**

HYVINVOINTIKESKUS ONNI

Arkkitehtitoimisto L & M Sievänen
Insinööritoimisto Pontek Oy

Jussi Tahvanen

Hyvinvointikeskus Onni sijaitsee Pukkilan kunnan ydinkeskustassa kaupallisten ja kunnallisten palvelujen lähellä. Rakennus käsittää vanhusten asumispalvelujen lisäksi kaikkia kuntalaisia palvelevan hyvinvointikeskuksen. Palvelujen parantamisen lisäksi rakennustyön tavoitteena oli koko keskustan ilmeen uudistaminen sekä lähimetsän muuttaminen puistomaiseksi kuntopolkureitistöksi.

Rakennuksen sydämenä toimii kuntalaisten yhteinen oleskelutila: korkea keskusaula-kahvio. Japanilaiseen puutarhaan aukeavan keskusaulan lyhtymäinen yläosa kurkottaa pyöreiden liimapuupilarien kannattamana talon korkeimmaksi osaksi.

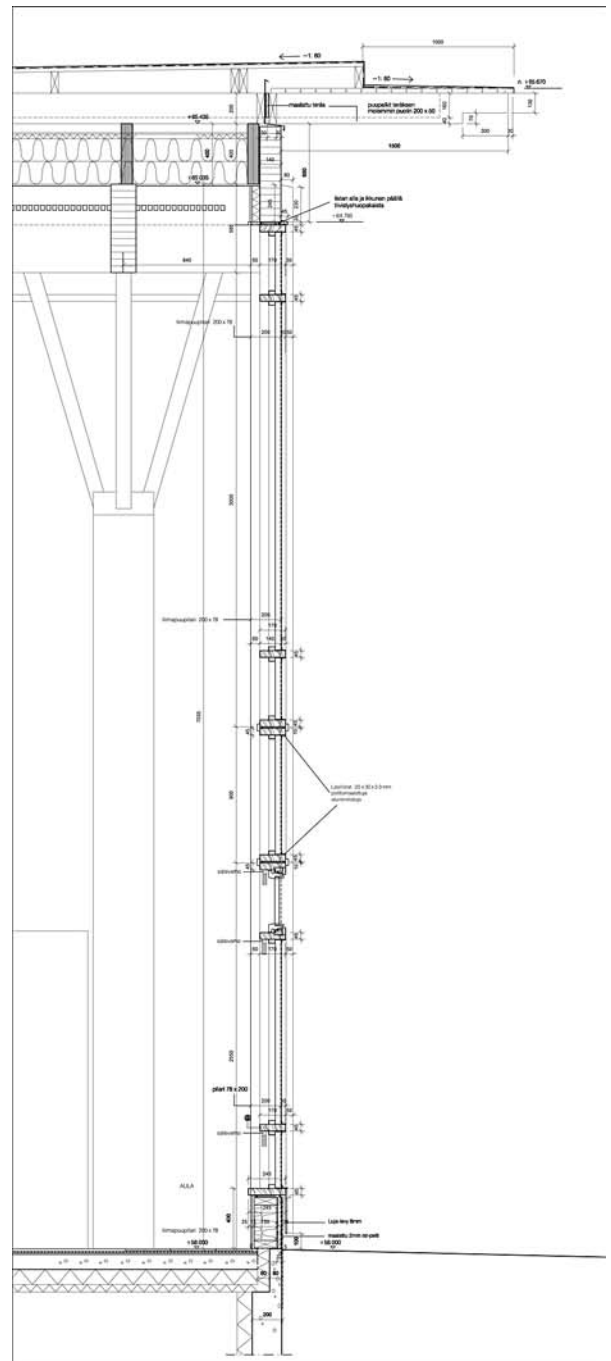
14 Pitkäräystäinen, puurakenteinen talo on jaettu toiminnan mukaisiin, lape- ja tasakattoisiin yksiköihin, jotka muodostavat kylämäisen ja kodikkaan miljöön. Toria reunustava puukatos jatkuu sisällä lasiseinäisinä käytävinä, jotka avautuvat sisäpihoille ja terasseille, mikä helpottaa rakennuksessa liikkumista ja orientoitumista.

Näkyvät puu- ja liimapuurakenteet ovat arkkitehtuurin perusta. Tavoitteena on akustisesti miellyttävä ja kodikas rakennus. Asuinhuoneissa, yhteisissä oleskelutiloissa ja käytävillä on erityyppisiä vanerikattoja. Allasosastossa ja kahvilassa on tervaleppärima- ja lautakatot. Aulojen seinissä on koivuviilupintaista puukipsilevyverhoilut ja toimistoissa puurimoitetut levyseinät. Monitoimi-, kunto- ja takkatilojen lattiat ovat lämpökäsiteltyä massiivikoivua. Koko rakennuksen kattava vesisumuspinklerijärjestelmä teki puurakenteet ja runsaat puuverhoilut mahdollisiksi.

Suunnittelun lähtökohtana on ollut vanhusten itsenäisen toiminnan tukeminen ja toimintakyvyn ylläpitäminen, tilojen esteettömyys sekä värien ja puumateriaalien käyttäminen viihtyisyyden luomiseksi. Lisäksi suunnittelua on ohjannut tavoite tilojen monikäyttöisyydestä ja muuntojoustavuudesta.

Rakennus on suunniteltu kutsukilpailun voittaneen kilpailuehdotuksemme mukaisesti. Se otettiin käyttöön syksyllä 2007. Japanilaisten puutarhamestarien tekemä puutarha valmistui keväällä 2008.

Liisa ja Markku Sievänen
Arkkitehdit SAFA

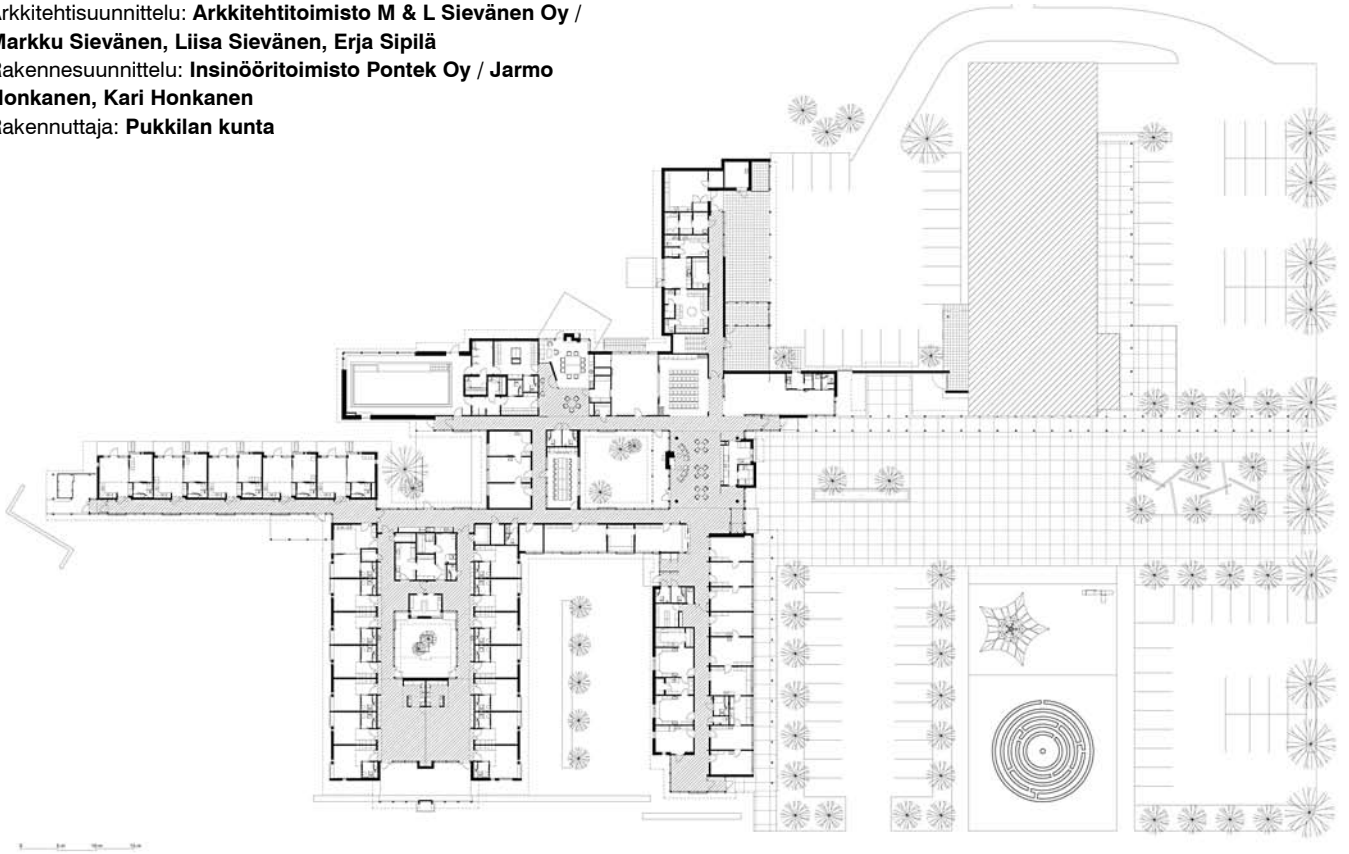
Rakenneleikkaus 1:50

Kimmo Räsänen

Arkkitehtisuunnittelu: **Arkkitehtitoimisto M & L Sievänen Oy / Markku Sievänen, Liisa Sievänen, Erja Sipilä**
 Rakennesuunnittelu: **Insinööritoimisto Pontek Oy / Jarmo Honkanen, Kari Honkanen**
 Rakennuttaja: **Pukkilan kunta**

Julkisivu ja pohjapiirustus 1:1000

Onni Well-being Centre

The Onni Well-being Centre, which houses accommodation for the elderly and services for all residents of the municipality, complements the block of buildings surrounding the market in the centre of Pukila and gives a completely new face to the market.

The common area for residents of the municipality, i.e. the café with a high atrium, forms the heart of the building. The lantern-shaped upper part of the atrium, which opens out onto a Japanese garden, forms the highest part of the building, which is supported by round glued laminated timber pillars.

The wooden building that has long eaves is divided into units in line with the various functions, which create a cosy and village-like milieu. The wooden roof bordering the market continues inside as glass-walled corridors which open out onto an inner court and terrace, facilitating movement around the building.

The wooden structures inside and out are the foundation to the architecture. The use of a lot of wood improves the acoustics of the building and creates a cosy atmosphere. The ceilings are finished with various types of plywood or common alder strips and boards. Birch veneer boards and wood

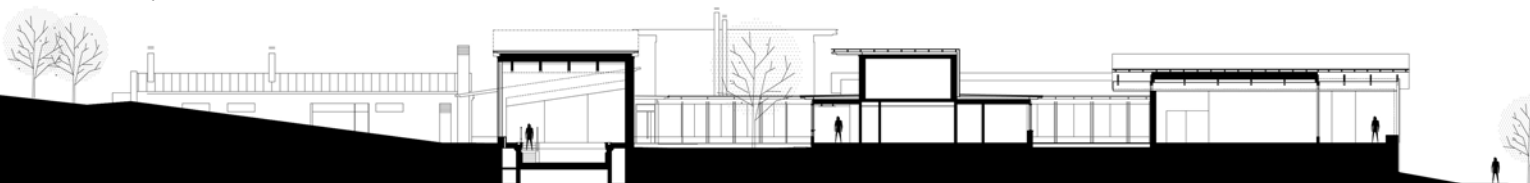
battening have been used for the walls. The floors of the community centre and fitness area are heat-treated solid birch. The water mist sprinkler system that covers the entire building makes it possible to use wooden structures and linings.

The basis of the design has been to support elderly people in engaging in independent activities, to allow unrestricted access in the premises and to use colours and wood materials to create an attractive living environment. The multipurpose objective and need for flexibility to adapt the premises also guided the design of the building.

Liisa and Markku Sievänen

Liimapuupilareiden kannattama, korkea keskusaula on kuntalaisten yhteinen olohuone.

Leikkaus 1:500

Terapia-allas

terapiapiha

Ryhmäkotien aputilat
2.krs IV-konehuone

sisäpiha

Ryhmäkodit

Sisäpihat rytmittävät kulkua ja helpottavat orientoitumista rakennuksessa. Japanilaisten puutarhureiden tekemä puutarha valmistui kesällä 2008

Wellnesszentrum Onni

Das Wellnesszentrum Onni, das sowohl Altenwohnungen als auch diverse Services für alle Bürger der Gemeinde beherbergt, ergänzt die Gebäudegruppe im Zentrum von Pukkila, die den Marktplatz säumt, und verleiht dem ganzen Platz ein neues Gesicht.

Das Herz des Gebäudes ist ein für alle Gemeindebewohner gemeinsamer Raum zum Verweilen: eine hohe Zentralhalle mit Café. Der lanternenförmige obere Teil der Zentralhalle, der seine Fortsetzung in einem japanischen Garten findet, wird von runden Leimholzpfählern getragen und bildet den höchsten Trakt des Gebäudes.

Das Holzgebäude, dessen Traufen lang heruntergezogen wurden, ist je nach den verschiedenen Funktionen in Trakte unterteilt, die zusammen ein dorfartiges, heimeliges Milieu bilden. Die zum Marktplatz hin gelegene Holzüberdachung setzt sich im Inneren des Gebäudes fort und deckt Korridore mit Glaswänden, die sich zu den Innenhöfen und Terrassen hin öffnen, was die Orientierung im Gebäude erleichtert.

Die Holzkonstruktionen innen und außen bilden die Basis für die Architektur. Die reichliche Verwendung von Holz verbessert die Akustik und schafft ein gemütliches Ambiente. Die Decken sind mit verschiedenen Sperrholzplatten oder mit Brettern und Leisten aus Roterle verkleidet. Zur Verkleidung der Wände wurden Platten mit Birkenfurnier und Holzlatten verwendet. Die Fußböden der Mehrzweck- und Fitnessräume bestehen aus wärmebehandelter massiver Birke. Die reichliche Verwendung von Holzkonstruktionen und Holzverkleidungen wurde durch die das gesamte Gebäude umfassende Sprinkleranlage ermöglicht.

Die Planung ist von den folgenden Prinzipien ausgegangen: Unterstützung selbständiger Aktivitäten der Senioren, ungehinderter Zugang zu den verschiedenen Räumen sowie reichliche Verwendung von Holz zur Schaffung eines gemütlichen Milieus. Außerdem hat man bei der Planung berücksichtigt, dass sich die Räume vielseitig nutzen und flexibel variieren lassen.

Liisa und Markku Sievänen

Centre de bien-être Onni

Le centre de bien-être Onni qui fournit des logements aux personnes âgées et des services à tous les habitants de la commune complète l'ensemble de bâtiments qui entoure la place du marché de Pukkila et rafraîchit l'aspect de la place tout entière.

La haute entrée où se trouve le café est le cœur du bâtiment et fait fonction de salle de séjour pour tous les habitants de la commune. Tout comme une lanterne, la partie supérieure de cette entrée qui donne vers le jardin japonais s'étend en hauteur et, supportée par des piliers ronds en bois lamellé, forme le point le plus élevé de ce bâtiment.

Ce bâtiment en bois aux longues corniches est réparti en différentes unités selon les activités. Ces unités constituent un milieu presque villageois et intime. L'abri en bois qui longe la place se prolonge à l'intérieur sous forme de couloirs aux murs vitrés qui donnent vers les cours intérieures et les terrasses. Cela facilite le déplacement à l'intérieur du bâtiment.

Kimmo Räisänen

Les structures en bois intérieures et extérieures constituent la base architecturale. L'emploi abondant du bois a permis d'améliorer l'acoustique des locaux et de créer une atmosphère chaleureuse. Les plafonds sont en divers types de contreplaqué ou bien en lattes ou en planches d'aulne glutineux. Des panneaux en contreplaqué de bouleau et des lattes en bois ont été employés sur les parois. Les planchers des salles polyvalentes et de musculation sont en bouleau massif thermiquement traité. Le système d'extincteurs à brume d'eau qui couvre le bâtiment entier rend possible l'emploi des structures et des revêtements en bois.

Le soutien de la vie indépendante des personnes âgées, l'accès dégagé et l'emploi de couleurs et de matériaux en bois pour créer une ambiance agréable ont constitué les critères principaux pour la conception. L'objectif d'obtenir des locaux polyvalents et flexibles a également dirigé la conception.

Liisa et Markku Sievänen

Uusi rakennus täydentää Pukkilan torin ja uudistaa koko keskustan ilmeen.

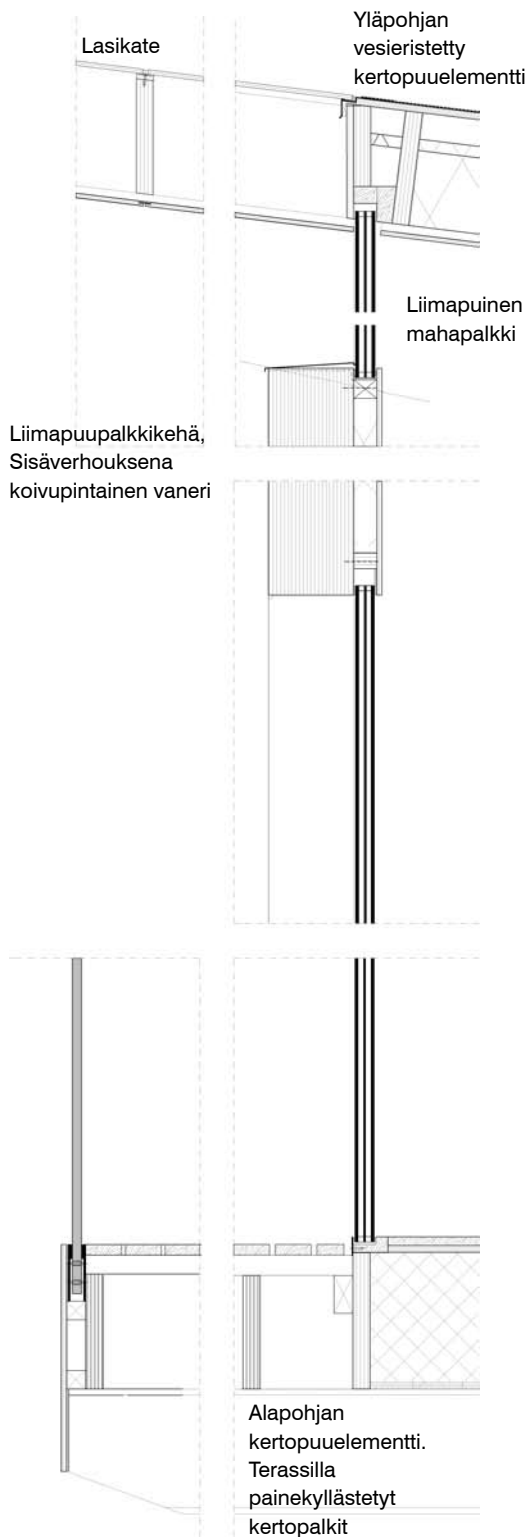
Jussi Tahminen

PIANO-PAVILJONKI, LAHTI

Wingårdh Arkitektkontor AB
A-konsultit Oy
Insinööritoimisto Asko Keronen

Rakenneleikkaus 1:20

20 Lahden satamaan rakennettu ravintolapaviljonki on puun ja lasin ilmava yhdistelmä. Vesijärven rantaan, Sibeliustalon läheisyyteen, sijoitettu rakennus on osa alueelle rakentuvaa puuarkkitehtuuripuistoa

Paviljongin runko on liimapuuta. Massiiviset pilarit kantavat taloa kiertävää palkkikehää. Kehän päällä lepäävät katon kaarevat bumerangipalkit. Kertopuuta on käytetty lattia- ja kattoelementeissä, lasikaton vinosuunnikkaan muotoisissa palkeissa sekä ulkoseinän jäykistyksessä. Terrassin palkit ovat painekyllästettyä kertopuuta.

Lattia on pystyyn liimattua koivusäleparkettia ja terrasseilla puumuovikomposiittilankkua. Valo siivilöityy terassille rei'itetyn koivuvanerialakaton läpi ja sisällä alakatto vaimentaa äänet. Seinät ovat koivuvaneria ja sisäpinnat on kuullotettu valkoisiksi.

Piano-paviljonki on yhteistyön tulos. Itse suunnitelman takana on ruotsalainen arkkitehti Gert Wingårdh, mutta työpiirustukset on laadittu Suomessa. Rakennusmateriaalien toimittajat sekä kalusteiden valmistajat ja suunnittelija ovat kotimaisia

Wingårdhin mukaan rakennus muistuttaa laivaa, jota ollaan laskemassa vesille. Keinumainen, sisäänpäin kallistettu katto avaa rakennuksen Vesijärvelle ja palkistoa reunustavat haavasta sorvatut pyörörimat.

Pianopaviljonki on nimetty vuoden 2000 Spirit of Nature -puuarkkitehtuuripalkinnon saajan, italialaisen Renzo Pianon mukaan.

Anders Adlercreutz
Arkkitehti SAFA

Hapsunaiset, sorvatut haaparimat kiinnitettiin toisesta päästään lasikatteen kertopuukannattajiin. Haapapuun voimakas tahto vääntää soirot halutulla tavalla kiertoon.

Kulmistaan ulokkeena toimiva liimapuinen palkkikehä kantaa bumerangipalkit. Lasiseinäinen rakennus on jäykistetty kerto-Q levyillä. Terrassin lehtikuusikalusteet ovat Nikarin tuotantoa. Lattiana on marmorinvalkoinen UPM Profi Deck-lankku.

Arkkitehtisuunnittelu: **Gert Wingårdh, Wingårdhs Arkitektkontor Ab, Anders Adlercreutz, A-konsultit Oy** (pää- ja työsuunnitelmat)

Pääsuunnittelija: **Unto Siikanen**

Rakennesuunnittelu **Asko Keronen / Insinööri-toimisto Asko Keronen**

Pääurakoitsija: **Rakennus-Miredex Oy / Matti Virtanen** (vastaava mestari)

Tilaja: **Puu kulttuurissa ry**

Liimapuupilarit ja kehäpalkit: **Metsäliiton Puutuoteteollisuus / Finnforest**

Kaarevat liimapuukannattajat: **Versowood Oy**

Ala- ja yläpohjan kertopuuelementit: **Metsäliiton Puutuoteteollisuus / Finnforest**

Lattia: **Saima Classic, Karelia-parketti**

Terrassin lattia: **UPM Profi Deck, UPM**

Koivuvaneriseinät ja -alakatot: **UPM Wisa**

Sorvatut haapasoirot: **Metsänomistajien liitto Etelä-Suomi / Family Timber Finland Oy**

Ravintolan kalusteet: **Tapio Anttila** (suunnittelu) / **Pro Puu, Kantosen Puutyö ja Kyösti Perkiö** (toteutus) **Osmo Color Sarbon Woodwise Oy** (pintakäsittelyaineet)

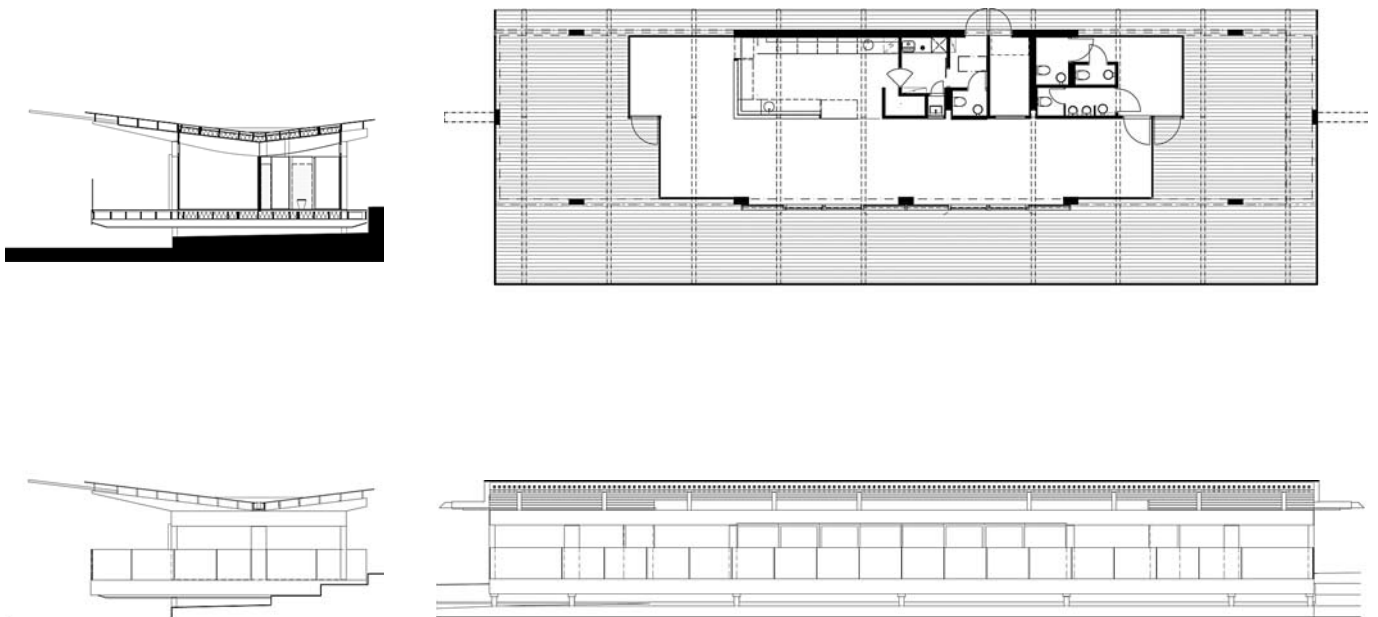
Terrassin kalusteet: **Nikari Oy**

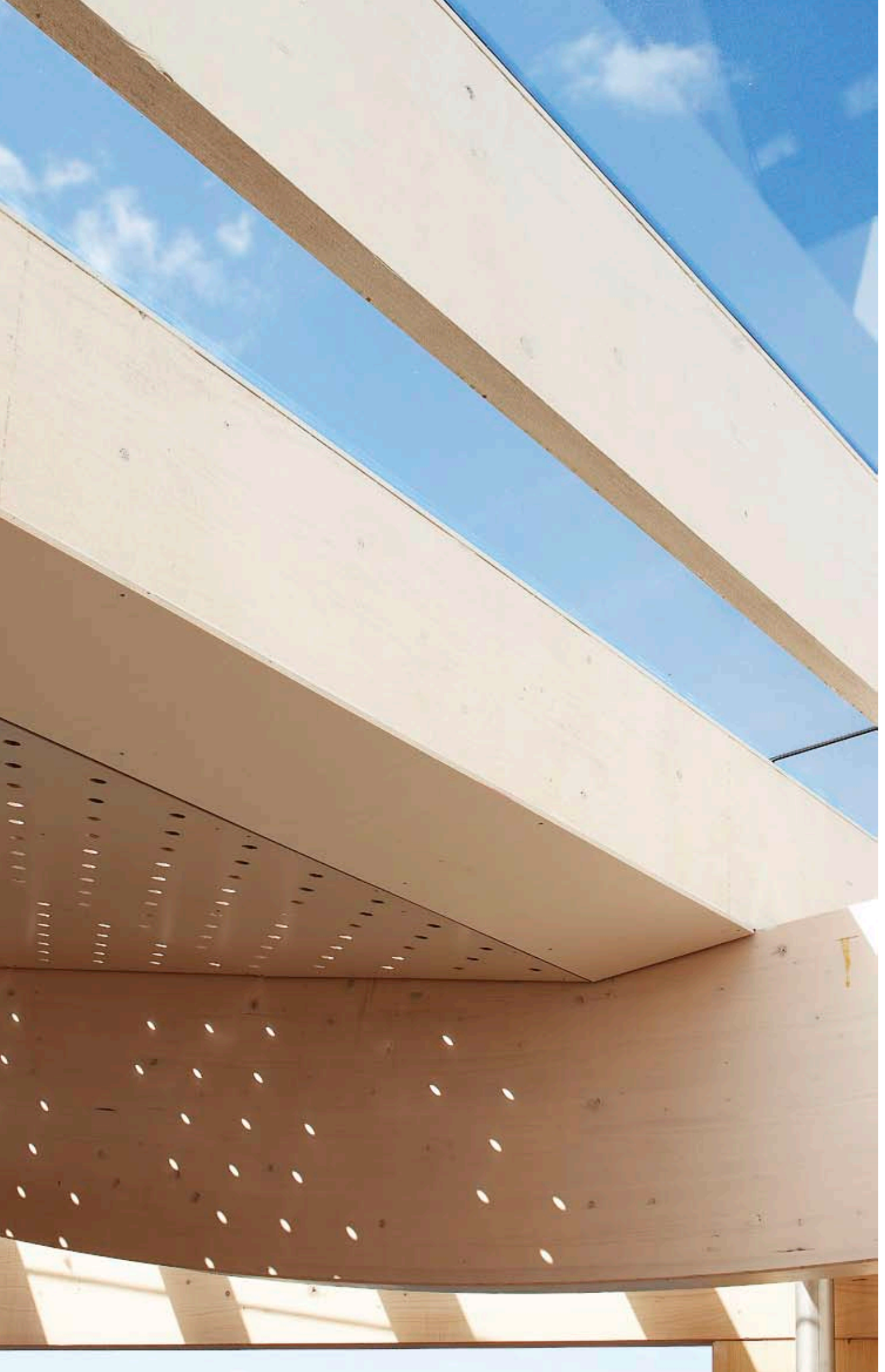

Kaikki puupinnat kuullotettiin valkoiseksi.

Julkisivut, pohjapiirustus ja leikkaus1:300

Piano Pavilion, Lahti

The restaurant pavilion constructed by the harbour is a spacious combination of glass and wooden structures. The building, constructed on the shore of Lake Vesijärvi in the vicinity of the Sibelius Hall, is part of the wooden architecture park being built in the area.

The pavilion's load-bearing frame is made of glued laminated timber. Laminated veneer lumber has been used in the floor and ceiling elements, as the bracing wall and for the beams in the shape of a parallelogram of the glass ceiling. The floor is made of veneer parquet and the terraces are a wood plastic composite. Light filters into the café through the perforated birch veneer false ceiling.

The Piano Pavilion has been created through co-operation. The sketches were made by the architect Gert Wingårdh and the working plans were drawn up in Finland. The suppliers of the construction materials and the manufacturers and designers of the furniture are from Finland.

According to Wingårdh, the building is reminiscent of a ship being launched. The swing-like ceiling that tilts inwards opens the building up to Lake Vesijärvi and fringe-like battens cut from aspen border the framework.

The Piano Pavilion was awarded the 2000 Spirit of Nature Wood Architecture award for the work of the Italian Renzo Piano.

Anders Adlercreutz

Koivupintaiseen vanerialakattoon porattiin UPM:n cnc-työstöasemassa seitsemän kookaisia reikiä sekä upotukset valaisimille. Valo siivilöityy terassille vanerikatton reikien läpi.

Piano-Pavillon, Lahti

Der im Hafen von Lahti erbaute Restaurant-Pavillon ist eine luftige Verbindung von Glas und Holzkonstruktionen. Das am Ufer des Vesijärvi-Sees in der Nähe der Sibelius-Halle errichtete Gebäude bildet einen Teil des Holzarchitekturparks, der in dem Gebiet geplant ist.

Das tragende Skelett des Pavillons besteht aus Leimholz. In den Fußboden und Deckenelementen, in den Außenwänden sowie in den Balken des Glasdachs, die die Form eines Parallelogramms zeigen, wurde Kerto-Leimschichtholz benutzt. Der Fußboden ist aus Furnierparkett, die Terrassen sind mit einem Holz-Kunststoff-Komposit belegt. Durch eine perforierte Birkensperrholzdecke fällt gefiltertes Tageslicht in das Café ein.

Der Piano-Pavillon ist aus Zusammenarbeit hervorgegangen. Die Entwürfe hat der Architekt Gert Wingårdh gezeichnet, und die Arbeitspläne sind in Finnland aufgestellt worden. Die Lieferanten der Baumaterialien und die Hersteller der Möbel sind ebenfalls aus Finnland.

Laut Wingårdh erinnert der Bau an ein Schiff, das vom Stapel läuft. Das schaukelförmige, nach innen geneigte Dach öffnet das Gebäude zum See hin, und die Balken werden von aus Espenholz gedrechselten, fransenartigen Latten gesäumt.

Der Piano-Pavillon ist nach dem Italiener Renzo Piano benannt worden, der im Jahre 2000 mit dem Preis für Holzarchitektur „Spirit of Nature“ ausgezeichnet worden ist.

Anders Adlercreutz

Pavillon Piano, Lahti

Le pavillon restaurant construit dans le port de Lahti est une combinaison aérée de vitres et de structures en bois. Ce bâtiment, qui se trouve au bord du lac Vesijärvi, à proximité du Palais Sibelius, fait partie du parc d'architecture en bois en cours de construction dans cette zone.

L'ossature portante du pavillon est en bois lamellé. Le LVL a été utilisé dans les éléments des planchers et des plafonds, dans les murs extérieurs raidisseurs ainsi que dans les poutres en forme de parallélogrammes du toit vitré. Les planchers sont en parquet plaqué et, dans les terrasses, en composite bois-plastique. La lumière filtre dans le café à travers le plafond en contreplaqué de bouleau perforé.

Le pavillon Piano est le résultat d'une coopération. Le dessin a été fait par l'architecte Gert Wingårdh et le projet de travail a été préparé en Finlande. Les fournisseurs des matériaux de construction ainsi que les fabricants et les créateurs des meubles sont finlandais.

Selon Wingårdh, le bâtiment ressemble à un bateau que l'on met à l'eau. Le toit en forme de balançoire et incliné vers l'intérieur ouvre le bâtiment vers le lac Vesijärvi. Les poutres sont bordées par des lattes en tremble semblables à des franges.

Le pavillon Piano a été nommé d'après l'Italien Renzo Piano, lauréat du prix d'architecture en bois Spirit of Nature en l'année 2000.

Anders Adlercreutz

TRÄPRISET – ARKKITEHTUURIA RUOTSALAISESTA PUUSTA

Arkitektur i Trä – Träpriset 2008

Swedish Architecture in Wood

– The 2008 Timber Prize

184 / 192 sivua

ISBN: 978-91-85689-15-6 (ruotsi)

ISBN: 987-91-85689-16-3 (engl.)

Arvinus Förlag 2008

Ruotsalainen metsäteollisuus, Skogsindustriena, nostaa arkkitehtuurin jalustalle jakamallaan puupalkinnolla. Se myönnetään hyvälle puurakennukselle, joka heijastaa oman aikamme arkkitehtuuria ja rakentamista. Tavoitteet ovat yhteneväiset kotimaisen palkintomme kanssa, mutta erojakin on: Träpriset myönnetään joka neljäs vuosi, mikä tarkoittaa, että kilpailuun saapuu parhaimmillaan satoja ehdotuksia. Träpriset on selvästi haluttu kunnianosoitus.

Skogsindustriena korostaa palkinnon merkittävyyttä julkaisemalla kilpailuun valituista ehdotuksista näyttävän puuarkkitehtuurikirjan Arkitektur i Trä – Träpriset. Nykyisin viiden kirjan kokoinen sarja on viimeistä piirtoa myöten nautittava teos. Ruotsalaiseen tapaan se esittelee ehdotukset tasa-arvoisina: sama kuvaaja käy kuvaamassa kohteet ja myös ehdotuksia esittelevä piirustukset laaditaan samanlaisina pelkästään kirjaa varten. Kuvaajana kaikissa Träpriset-kirjoissa on ollut Åke E:son Lindman.

Viitenä viimeisenä kertana palkinto on jaettu hyvää puuarkkitehtuuria edustavalle rakennukselle, ja sitä ennen henkilölle, joka on erityisesti ansioitunut puutalojen suunnittelijana. Träpriset jaetaan hyvän puuarkkitehtuurin arvoisella tavalla: tänä vuonna palkinnon luovutti Ruotsin kuningas Kaarle XVI Kustaa.

PH

Aiemmin palkinnon ovat saaneet:

2008 Östra Kvarnskögen, Sollentuna / arkkitehdit Kjell Forshed ja Ludmilla Larsson

2004 Tiedekeskus Universeum, Göteborg / arkkitehti: Gert Wingårdh, rakennuttaja: Universeum

2000 Vapaa-ajantalo saaristossa, Trosa / arkkitehdit: Natasha Racki och Håkan Vidjedal

1996 Tekstiilihuone Zorn, Mora, arkkitehti: Anders Landström

1992 Infokeskus kivikautiselle kylälle, Vuollerim / arkkitehdit Per Persson ja Mats Winsa, rakennuttaja Ulf Westfal,

1988 Villa Olby, Lerdala / arkkitehti: Torsten Askergrén, rakennuttaja: Kerstin Olby

1976 Kurt Tenning, rakennusinsinööri

1972 Jan Gezelius, arkkitehti SAR

1970 Carl-Ivar Ringmar, arkkitehti SAR

1967 Carl Nyrén, arkkitehti SAR

www.skogsindustrierna.org

www.arvinus.se

www.lindmanphotography.com

Rakennukset

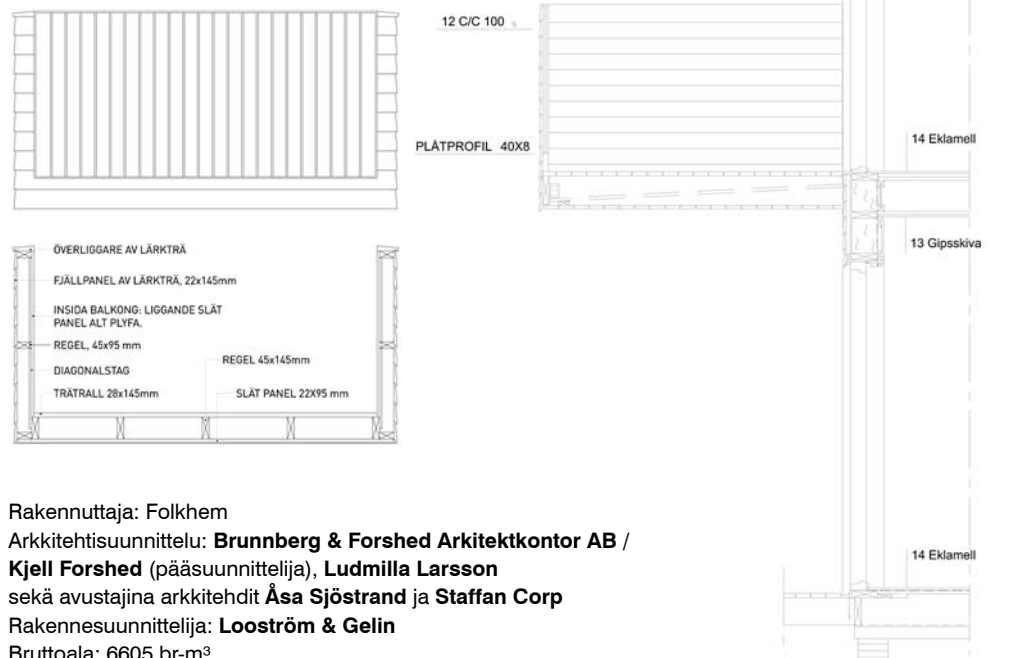

ÖSTRA KVARNSKOGEN, SOLLENTUNA, RUOTSI

Arkkitehtitoimisto
Brunnberg & Forshed
Insinööritoimisto **Looström & Gelin**

Talot kurkottavat parhaimmillaan teräspilareiden ja liima-puupalkkien päältä seitsemän metrin korkeuteen.

Rakenneleikkaukset 1:50

Rakennuttaja: Folkhem
Arkkitehtisuunnittelu: **Brunnberg & Forshed Arkitektkontor AB / Kjell Forshed** (pääsuunnittelija), **Ludmilla Larsson** sekä avustajina arkkitehdit **Åsa Sjöstrand** ja **Staffan Corp**
Rakennesuunnittelija: **Looström & Gelin**
Bruttoala: 6605 br-m³
Rakennusaika: 2004–2006

Östra Kvarnskogen on suunniteltu koskemattoman luonnon keskelle, jyrkän rinteiden laidalle. Talot on sijoitettu maastonmuotojen mukaisesti ja ne joko kaivautuvat rinteeseen tai kurkottavat puunlatvojen tasalle. Jyrkimmissä kohdissa rakennukset lepäävät teräspilareiden ja liima-puupalkkien päältä seitsemän metrin korkeudessa. Voimakas maasto on saanut päättää rakennusten sijoituksen. Alueella talot ja luonto elävät vierekkäin.

Yhteensä 40 asuintalon alueen asemakaava tehtiin yhteistyössä Sollentunan kaupungin kanssa. Asunnot muokattiin Rakennuttajan osuuskunta Folhemin perustajan Sven-Harry Karlssonin ideoiden mukaisista asuntotyypeistä. Yhteisenä tavoitteena oli hyvä arkkitehtuuri.

Portaat, keittiökaluusteet, kirjahyllyt ja muut kiintokalusteet räätälöitiin pelkästään tätä kohdetta varten, mikä tekee asunnoista erityisiä. Ikkunat voitiin ulottaa lattiaan asti, sillä asunnoissa on lattialämmitys.

Puuverhoukset ovat käsittelemätöntä lehtikuusta tai mustalla Falunin kuparimaalilla käsiteltyä lautta. Ikkunat ja muut puuosat ovat tummaksi maalattuja. Katteena on viherkatto ja syöksytorvet ja kourut ovat puuta.

Kohteelle myönnettiin Ruotsin puupalkinto Träpriset 2008.

Kjell Forshed, Ludmilla Larsson
Arkkitehdit SAR

www.bof.se

Östra Kvarnskogen, Sollentuna, Sweden

Östra Kvarnskogen has been designed amid untouched nature on a steep hillside. The houses have been located according to the shape of the terrain, and they either burrow into the hillside or reach up to the level of the treetops. The buildings at the steepest places rest on top of steel pillars and glued laminated timber beams at a height of seven metres. The bold terrain has made the decision on where the buildings are located. The houses in the area and the natural environment live cheek by jowl.

The town plan for the area of 40 residential houses was drawn up together with the City of Sollentuna. The houses were modelled on the types of homes in line with the ideas of Sven-Harry Karlsson, the founder of the Folkhem developers' cooperative society. The joint objective was good architecture.

The stairs, kitchen fittings, bookshelves and other fixtures were tailored specifically for this site, making the houses unique. The windows could reach down to the floor as the houses have under-floor heating.

The timber claddings are made of untreated spruce or planks treated with black copper paint from Falun. The windows and other parts made of wood have been painted a dark colour. The roofing is a turf roof and the drainpipes and gutters are made of wood.

The site was awarded the Swedish Wood Award for 2008, Träpriset 2008.

Kjell Forshed, Ludmilla Larsson

Kiintokalusteet ja portaat on rakennuttajan linjan mukaisesti räätälöity tähän kohteeseen. Tavoitteena on sisätilojen ainutkertaisuus.

Asunnoissa on lattialämmitys ja ikkunat on ulotettu lattiaan asti.

31

Östra Kvarnskogen, Sollentuna, Schweden

Das Wohngebiet Östra Kvarnskogen ist inmitten unberührter Natur an einem steilen Hang errichtet worden. Die Häuser fügen sich gut in die Landschaft ein; sie ducken sich dicht an den Hang und ragen höchstens bis auf Baumwipfelhöhe empor. An den höchsten Stellen ruhen die Gebäude auf Stahlpfählern und Leimholzbalken in sieben Meter Höhe. Die Platzierung der einzelnen Gebäude ist maßgeblich von den schwierigen Geländeformen vorgegeben worden. In dem Gebiet stehen Häuser und Natur nebeneinander in harmonischer Koexistenz.

Der Bebauungsplan für das Gebiet mit insgesamt vierzig Wohnhäusern ist in Zusammenarbeit mit der Stadt Sollentuna aufgestellt worden. Die Wohnungen wurden in Anlehnung an die Wohnungstypen geplant, die Sven-Harry Karlsson, der Gründer der Bauherren-Genossenschaft Folhelm, entworfen hatte. Das gemeinsame Ziel war eine hochwertige Architektur.

Die Treppen, Kücheneinrichtungen, Bücherschränke und sonstigen Einbaumöbel wurden speziell für dieses Objekt maßgeschneidert, was die Wohnungen zu etwas Besonderem macht. Die Fenster wurden bis auf die Fußböden herab-

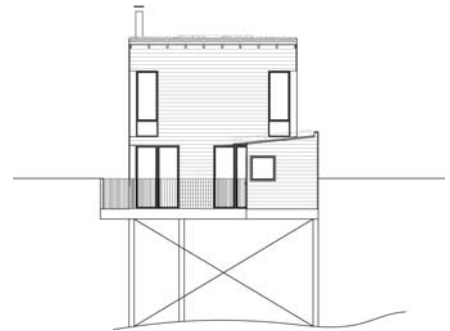
gezogen, was dadurch ermöglicht wurde, dass die Wohnungen mit einer Fußbodenheizung ausgerüstet sind.

Die Holzverkleidungen bestehen aus unbehandeltem Lärchenholz oder aus Brettern, die mit schwarzer Falun-Kupferfarbe angestrichen wurden. Die Fensterrahmen und die sonstigen Holzteile wurden dunkel gestrichen. Die Dächer sind mit Gründächern gedeckt; die Sturzrohre und Regenrinnen sind aus Holz.

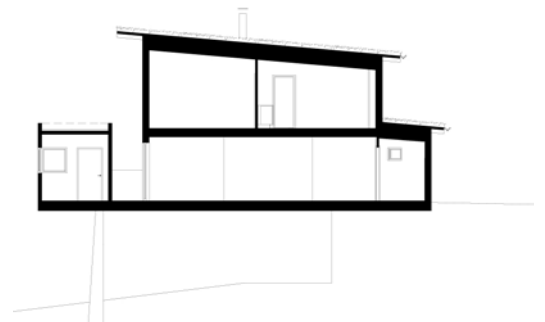
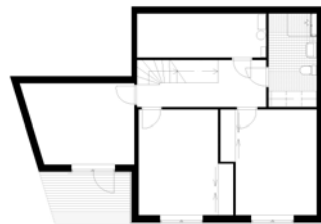
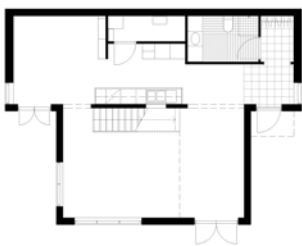
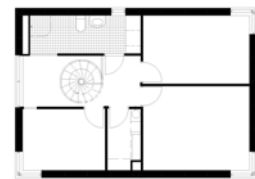
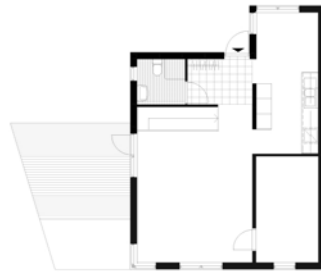
Das Wohngebiet wurde mit dem schwedischen Holzpreis Träpriset 2008 ausgezeichnet.

Kjell Forshed, Ludmilla Larsson

Julkisivut, pohjapiirustukset ja leikkaukset 1:300

32

Talo 1

Talo 2

Talo 3

Östra Kvarnskögen, Sollentuna, Suède

Ulkoverhoukset ovat joko käsittelemätöntä lehtikuusilautaa tai Falunin kuparimaalilla maalattuja. Puiiset ikkunat on maalattu tumman harmaiksi.

Östrä Kvarnskögen a été conçu au milieu de la nature sauvage, au bord d'une pente raide. Les maisons ont été placées de façon à s'adapter aux formes du terrain. Ou bien elles sont installées dans la pente ou bien elles s'élèvent vers les cimes des arbres. Dans les endroits les plus escarpés, les bâtiments reposent sur des piliers en acier et des poutres en bois lamellé à une hauteur de sept mètres. L'emplacement des maisons a été décidé en tenant compte du terrain très accidenté. Les maisons et la nature coexistent dans cette zone.

Le plan d'urbanisme de cette zone qui comprend au total 40 bâtiments d'habitation a été établi en coopération avec la ville de Sollentuna. Pour les logements, on a pris modèle sur les types de logements conformes aux idées de Sven-Harry Karlsson, fondateur de la coopérative de construction Folhem. La bonne architecture a constitué l'objectif commun.

Les escaliers, les meubles de la cuisine, les étagères et les autres meubles fixes ont été créés sur mesure pour ces logements, ce qui les rend très particuliers. Les fenêtres s'étendent jusqu'au plancher, car les logements sont dotés d'un chauffage au sol.

Les revêtements en bois sont en mélèze non traité ou en planches peintes avec la peinture noire au cuivre de Falun. Les cadres des fenêtres et les autres pièces en bois sont peints d'une peinture sombre. Il y a, sur les toits, un revêtement destiné à la culture de plantes. Les descentes et les rigoles sont en bois.

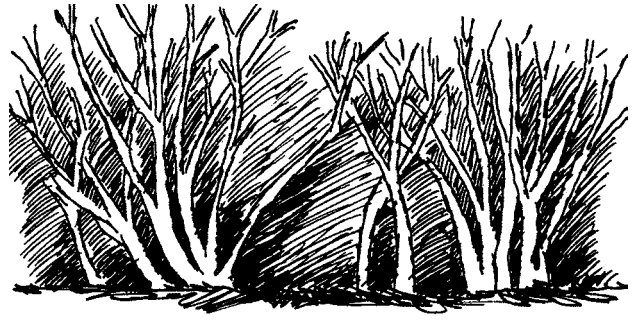
Cette zone a reçu le prix du bois suédois Träpriset en 2008.

Kjell Forshed, Ludmilla Larsson

Erik Svensson

SPRIT OF NATURE 2008 PUUARKKITEHTUURIPALKINTO CHILELÄISELLE MESTARILLE

Viinitila Viña Perez Cruz, 2000-2001

Kuvat: Juan Purcell

Kansainvälinen puuarkkitehtuuripalkinto Spirit of Nature jaetaan tänä vuonna viidennen kerran. Palkinto on vielä sängen nuori, mutta se on jo saavuttanut laajan ja vankan arvostuksen.

Tähän mennessä palkinnon saaneet henkilöt ovat olleet jo kannuksensa hankkineita, alan edelläkävijöitä tai kansainväliseen maineeseen sittemmin nousseita puuarkkitehtuurin taitajia. Juryn tehtävä on tarkastella kansainvälisen puuarkkitehtuurin tilaa, mikä vei tällä kertaa huomion toistuvasti kaukaiseen Chileen - maahan, jolla on elävä arkkitehtuurikulttuuri ja pitkä perinne puurakentamisessa.

Chileläinen arkkitehtuuri on kehittynyt Etelä-Amerikan olosuhteissa, vuosisatojen aikana itsenäisesti ja juurevasti, mutta samalla Euroopan ja Pohjois-Amerikan vaikutusten välissä. Tämän perinteen kiistan edustaja on puuarkkitehtuurin mestari ja arkkitehti José Cruz Ovalle.

Hän syntyi ja varttui Chilessä, mutta siirtyi 70-luvulla 17 vuodeksi Barcelonaan. Siellä hän opiskeli taidetta, arkkitehtuuria ja filosofiaa, työskenteli kuvanveistäjänä ja suunnittelijana sekä kirjoitti ja opetti. 1980-luvun lopussa José Cruz Ovalle perusti Santiago de Chileen arkkitehtitoimiston, jossa hän työskentelee vaimonsa Ana Turrellin ja noin kymmenen ammattilaisen kanssa. Kuvanveistoa hän ei ole jättänyt vielä kukaan, vaan arkkitehtitoimiston ohessa on nykyäänkin ateljee.

José Cruz Ovalle astui kansainväliseen tietoisuuteen Sevillan maailmannäyttelyyn suunnittelemansa Chilen paviljongin myötä. Tästä seuranneiden työtehtävien määrä ja monipuolisuus ovat vakuuttavia. Hän on suunnitellut asuinrakennuksia, kouluja, yliopistorakennuksia, teollisuusrakennuksia, viinitiloja sekä hotelleja eri puolille Chileä aina Pääsiäissaaria myöten.

Ammatillisesti rikas tausta ja elämä kahden kulttuurin välissä ovat hedelmöittäneet José Cruz Ovallen työtä, jota leimaa antaumuksellisuus, herkkyyks ja runous, mutta samalla myös käytännölläheisyys. Hänen rakennustensa perustana on kehittyvä ja tilanteeseen mukautuva teoria, joka on syntynyt taiteellisen tutkimisen, lukemattomien maisematutkimien sekä arkkitehtuurikaavioiden kautta. Rakennukset eläytyvät maisemaan ja muuttuvat osaksi ympäristöään myös sisätiloiltaan.

José Cruz Ovallen rakennukset luovat kokemuksellisen ympäristön, missä arkkitehtuuri tarjoaa samanlaisesti ystävällisen mikroilmaston, virtaavien tilojen

sinfonian, harkitun materiaalikokemuksen sekä mahdollisuuden kohtaamiselle. Rakennusten painotukset muuttuvat, mutta arkkitehtuurin kieli perustuu valon ja varjojen vaihteluun, veistoksellisesti limittyviin tiloihin, liikkeen ja muistin merkityksiin sekä taitavaan rakenteelliseen ajatteluun.

Suuri osa José Cruzin rakennuksista on rakenteellisen puuarkkitehtuurin erinomaisia esimerkkejä. Puunkäyttö ylittää ilmaisuvoimassaan välttämättömän perusratkaisun, muuttuu runoudeksi ja tavoittelee teknistä täydellisyyttä. Rakennuksien konseptit ovat äärimmäisen tarkoituksenmukaisia, mutta ilmeisen tuolla puolen, ilmiömäistä arkkitehtuuria.

José Cruz Ovallen arkkitehtuurin palkitseminen Spirit of Nature-palkinnolla sekä esittely julkaistavalla kirjalla ovat suuri kunnia ja etuoikeus.

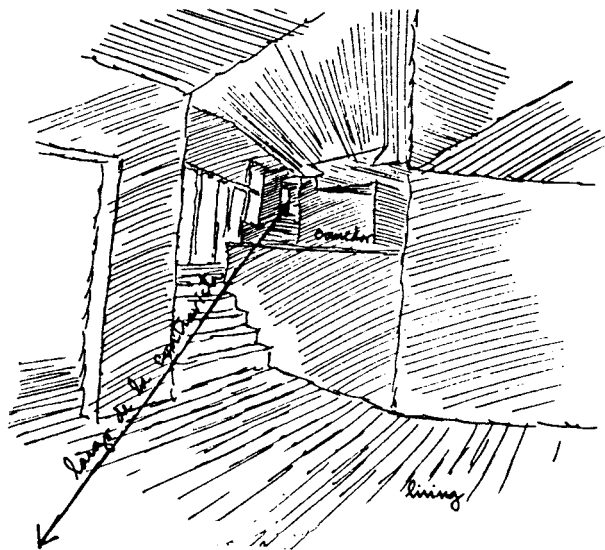
Matti Rautiola
Professori, arkkitehti SAFA

www.spiritofnature.net

Spirit of Nature juryn kokoonpano: Matti Rautiola, professori, arkkitehti SAFA (puheenjohtaja), Sarlotta Narjus, arkkitehti SAFA, Unto Siikanen, professori, TkL, arkkitehti SAFA, Jens Thomas Arnfred, professori, arkkitehti m.a.a (Tanska) sekä Päivi Ronkainen, toiminnanjohtaja, MMM (sihteeri)

José Cruz Ovalle

1948 Syntyi Santiago de Chilessä

1968 Aloittaa arkkitehtuuriopinnot Chilen katolisessa yliopistossa Santiago de Chilessä.

1970 Muuttaa Barcelonaan ja jatkaa opintojaan Barcelonan Polyteknisen yliopiston arkkitehtuurin osastolla.

1972 Vieraillee ensimmäisen kerran kuvanveistäjä Jorge Oteizan luona, joka avaa Cruzille näkymän veistotaiteen tilalliseen abstraktioon.

1972–1973

Diplomityö arkkitehti Rafael Moneon ohjauksessa, arkkitehdin tutkinto Barcelonan Polyteknisen yliopiston arkkitehtuurin osastolla.

1975 Avaa oman toimiston Barcelonassa, jossa työskentelee itsenäisesti vuoteen 1987 asti. Samanaikaisesti työskentelee kuvanveiston parissa tutkien materiaalin ja abstraktin tilan suhdetta.

1983–1986

Työskentelee opettajana Barcelonan Polyteknisen yliopiston arkkitehtuurin osaston estetiikan laitoksella yhdessä filosofi Eugenio Tríasin kanssa.

1987 Muuttaa Chileen ja perustaa Santiago de Chileen oman toimiston, johon myöhemmin tulevat osakkajiksi arkkitehdit Ana Turell, Juan Purcell ja Hernán Cruz.

1990 Voittaa ensimmäisen palkinnon Sevillan maailmannäyttelyn Chilen paviljongin suunnittelemiseksi järjestetyssä yleisessä arkkitehtuurikilpailussa.

1998 Puurakenteinen Industria Forestal Centromaderas on Mies van der Rohe-palkinto finalistiksi. Työ esitellään New Yorkin MOMA:ssa muiden finalistitöiden kanssa.

1999 Järjestää näyttelyn veistoksistaan AMS Marlborough-galleriassa Santiago de Chilessä.

2000–2001

Viña Perez Cruz-viinitilan suunnittelu ja rakentaminen (suurin puurakenteinen rakennus Cruzin arkkitehdin uralla).

2004 Adolfo Ibáñez yliopisto Santiago de Chilessä saa ensimmäisen palkinnon parhaana arkkitehtonisena työnä IV iberoaamerikkalaisessa arkkitehtuuriennallaissa Limassa, Perussa.

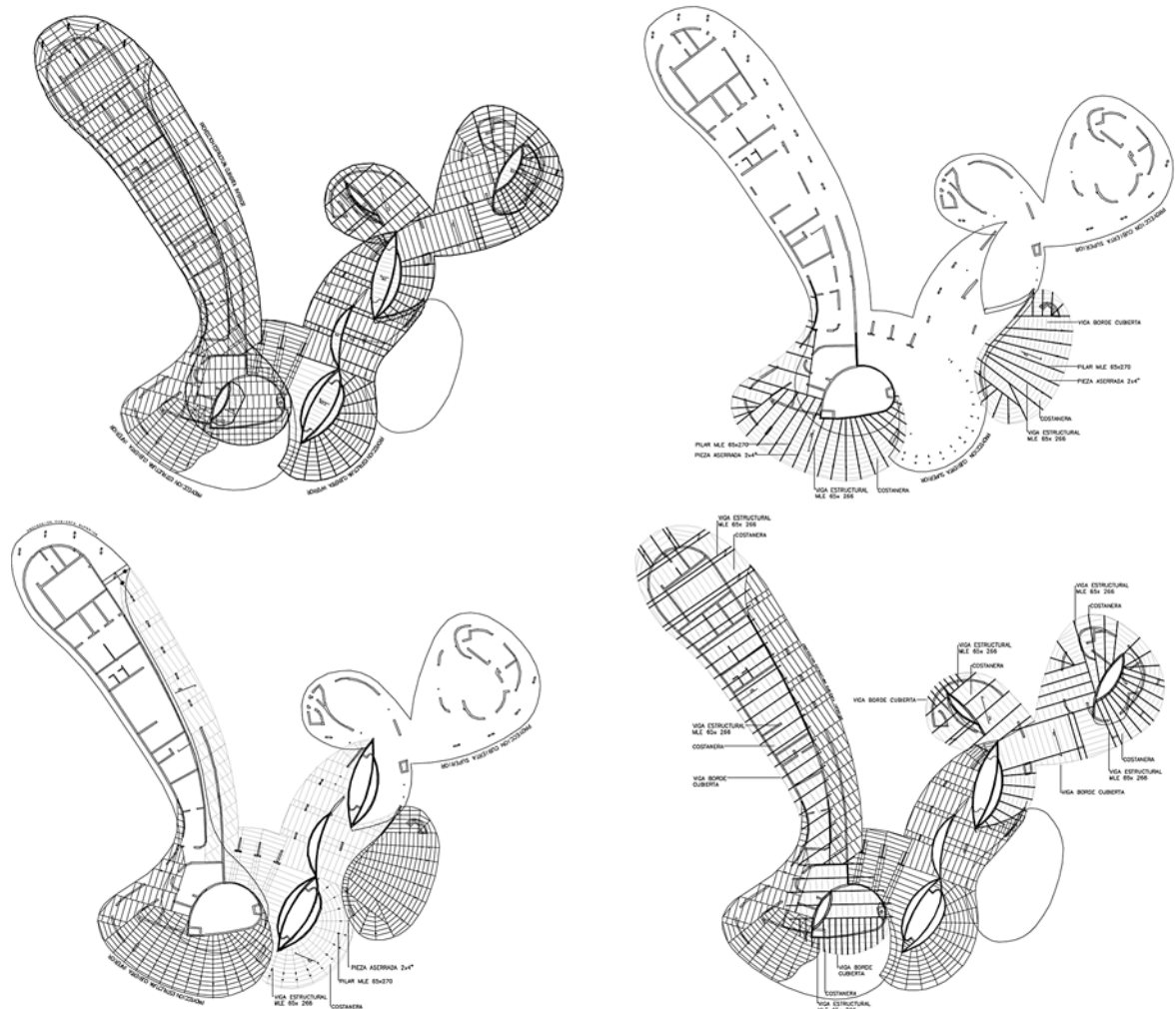
2004 ARQ-kustannusliike julkaisee kirjan "José Cruz Ovalle. Hacia una nueva Abstracción" (José Cruz Ovalle. Kohti uutta abstraktiota)

2005 Cruzin töitä esitellään laajasti São Paulon kuudennessa kansainvälisessä arkkitehtuuriennallaissa.

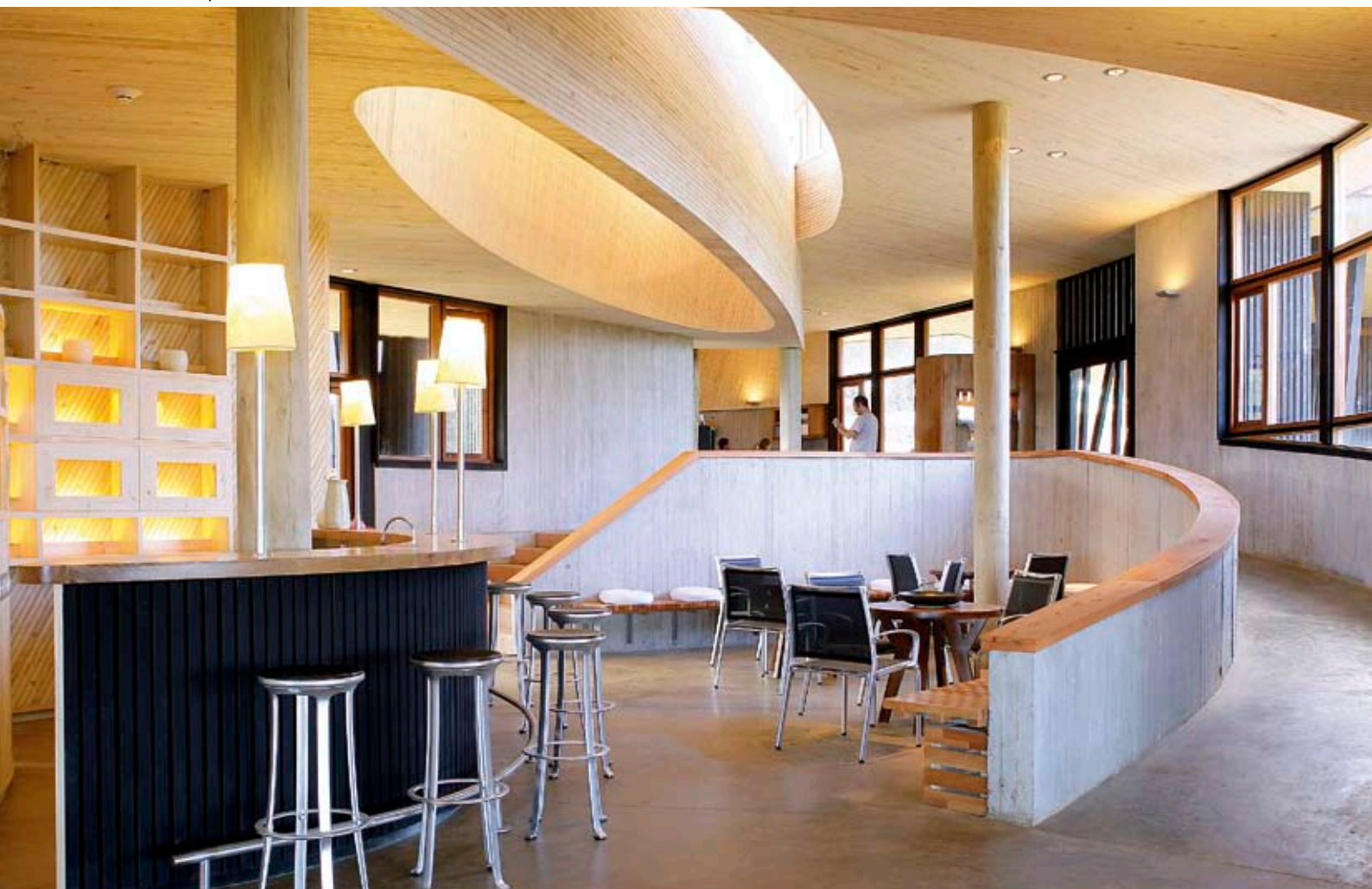
2008 Spirit of Nature – puurakenteiden palkinto

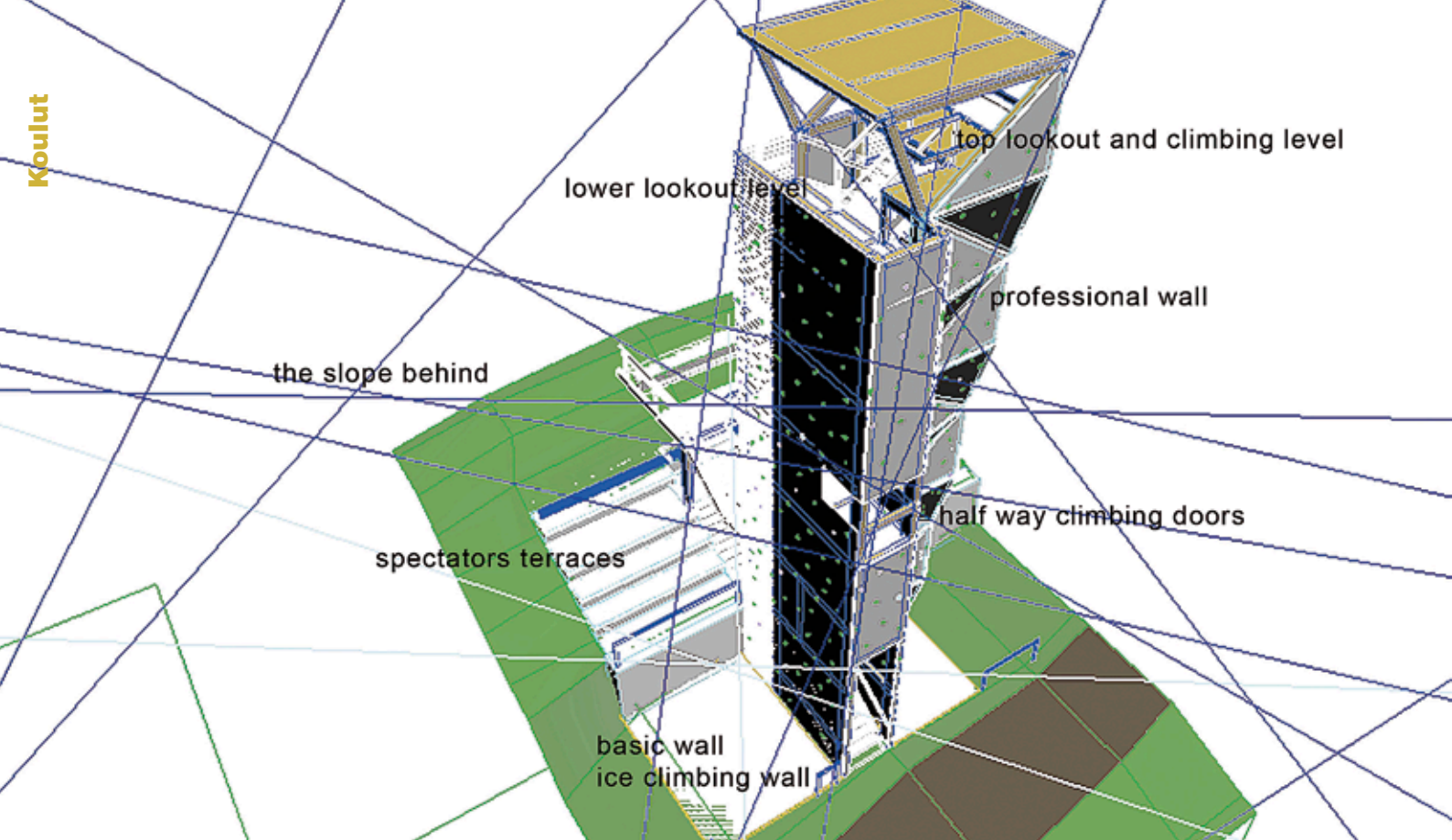
Talo Santo Domingo, 1995

Pohjapiirustukset 1:1000
 Hotelli Explora, Pääsiäissaaret, 2008

1. palkinto "Forest Wood 08", arkkitehtipiskelija Ondrej Hozak

SAPPEEN MATKAILUKESKUKSEN KIIPEILY- JA NÄKÖTORNI, PÄLKÄNE

38 Suunnittelukilpailu TTY:n arkkitehtipiskelijoille

TTY:n Puustudio järjesti suunnittelukilpailun, jonka aiheena oli kiipeily- ja näkötorni Pälkäneelle. Harjoitustyö tehtiin yhteistyössä Sappeen matkailualueen kehittämishankeen kanssa. Näkötorni tulee olemaan merkittävässä asemassa luotaessa Sappeen imagoa ympärivuotisena matkailukeskuksena.

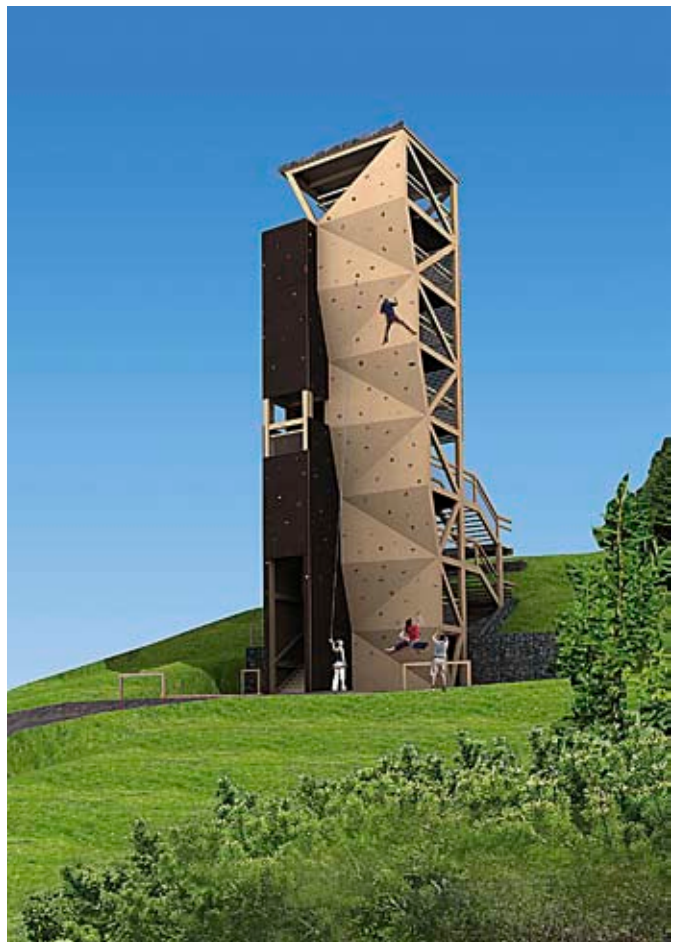
Kilpailu aloitettiin luentokurssilla, jossa suomalaisen puuarkkitehtuurin ja -innovaatioiden lisäksi tutkittiin näkötorneja ja kiipeilyseiniä. Töiden ohjauksessa kiinnitettiin huomiota rakenteellisiin ja toiminnallisiin asioihin ja ehdotusten taso nousikin korkeaksi.

Töiden arvioinnissa keskityttiin puun käytön luontevuuteen ja yksityiskohtiin sekä ehdotusten ulkoiseen ilmeeseen. Tornin rakenteilta edellytettiin toteutuskelpoisuutta ja innovatiivisuutta.

Kilpailun voitti Tsekeistä kotoisin oleva arkkitehtipiskelija Ondrej Hozak työllään "Forest Wood 08", joka on rakenteellisesti selkeä ja toimiva. Ehdotusta suositeltiin jatkosuunnittelun pohjaksi.

Palkintolautakuntaan kuuluivat Jouko Poukkanen, Sappeen matkailukeskus, Harri Kalliovalkama, Sappeen ohjelmalvelut, Rauno Haapanen, Pälkäneen kunta, Kari Salonen, Petri Tavilampi, Satu Huuhka ja Tuomo Poutanen, TTY sekä asiantuntijana arkkitehti Jorma Ursinus, TAMK.

Petri Tavilampi
Arkkitehti SAFA

ARVOLISTA OY

Kattolistat

Peitelistat

Reunalistat

Jalkalistat

www.arvolista.fi

Ekovillaalla kestävää energiansäästöä kotiisi

Eristeratkaisulla vaikutat ilmastonmuutokseen.

Ekovillan hyvä lämmöneristyskyky ja nerokas asennus pitävät lämmitysenergian kulutuksen matalana. Lisäksi Ekovilla noudattaa kestävän kehityksen periaatteita; raaka-aine on uusiutuvaa luonnonvaraa, puhdasta kierrätyskuitua ja eristeen valmistus vie vähän energiaa. Ekovilla varastoi puuraaka-aineeseen sitoutuneen hiilen koko eliniäkseen ja hillitsee myös näin ilmastonmuutosta.

Saumaton asennus takaa energiatehokkuuden

Energiatehokkaan lämmöneristyksen keskeinen vaatimus on asennuksen laatu. Ekovilla puhalletaan suoraan yläpohjaan ja alapohjaan ja ruiskutetaan suoraan seinään. Eriste täyttää saumattomasti kaikki kolot ja vaativimmatkin kohteet. Ekovilla-ammattilainen asentaa eristeet vaivattomasti 'avaimet käteen'.

Soita maksutta Ekovilla-palveluun
0800-135084
ja tilaa eristeet valmiiksi asennettuna!

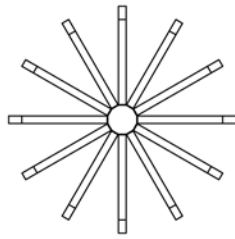
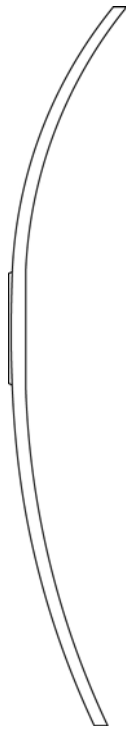
 EKOVILLA®

Elämää kestävä lämmöneriste

www.ekovilla.com

ARC

Elina Hirvelä

Kuvat: Elina Hirvelä

Arc syntyi Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kalustesuunnittelukurssilla, jossa tehtiin ehdotuksia Asahikawan puukalustesuunnittelukilpailuun. Suunnittelin naulakon, joka toimisi sekä omilla jaloillaan seisovana että seinään kiinnitettävänä.

Idea lähti muodosta. Pidän kaarevista ja pehmeistä muodoista ja Arc-naulakossa sovitin kaarevia muotoja yhteen aluksi pienoismallin avulla.

Muodonannon jälkeen aloin suunnitella mekanisme. Rimojen yhteen liittämiseksi oli monia vaihtoehtoja; saranat, nahka, muovi ja muitakin. Lopulta päädyin huopaan, mikä tuntui parhaalta vaihtoehdolta tuotteen luonnollisuuden vuoksi.

Kaarevat rimat puristettiin yksitellen muotissa koivusäleistä. Materiaali oli selvä jo alussa, sillä halusin käyttää kotimaista, vaaleaa puuta, jota olisi helppo muotopuristaa, ja joka olisi kestävä.

Rimat yhdistettiin toisiinsa huovalla, joka ruuvattiin rimoihin. Sisemmät rimat viistettiin kulmaan, jolloin naulakko asettuu ympyrään muotoon. Ympyrä suljetaan reunimmaisiihin rimoihin kiinnitetyn tarranauhan avulla. Seinälle naulakko kiinnitetään vastakappaleilla.

Rimoihin ajettiin pienet lovet vaatteiden ripustamista varten. Pyrin siihen, että naulakon ripustuskohdat eivät tulisi liikaa esiin, jolloin sen käyttötarkoitus ei olisi niin itsestään selvä. Osat käsiteltiin ensiksi pohjavalkolakalla ja sen jälkeen puolikiiltävällä lakalla.

Naulakossa on ripustettaville vaatteille 12 lovea kahdessa eri korkeudessa. Sitä voi käyttää joko omilla jaloillaan seisovana tai puoliympyränä seinään kiinnitettävänä. Arc on erittäin helppo säilyttää tai kuljettaa kokoon taitettuna, jolloin se vie vähemmän tilaa.

Arc valittiin Asahikawan kansainvälisessä kalustesuunnittelukilpailussa yli tuhannen työn joukosta kilpailun finaaliin.

www.asahikawa-kagu.or.jp/ifda/
www.kyamk.fi

osmo[®]
...color

OSMO Hardwax Oil

- A clear, satin matte floor finish for wood and cork floors, also suitable for furniture, wood trim, cabinets and unglazed tile such as terra cotta
- Rich in natural vegetable oils and waxes
- Excellent durability and renewability
- Because it is microporous, Hardwax Oil works well in rooms with high humidity, such as kitchens
- Meets German standards for resistance to stains from wine, cola, coffee, tea, fruit juice and beer

Further information:

Finland: Sarbon Woodwise Oy
p +358 19 264 4200
f +358 19 264 4250

Norway
p +47 63 97 6062
f +47 63 97 4703

Sweden: Welin & Co
p +46 8 54410440
f +46 8 54410459

puusta

P Ä I V Ä

21.10.2008
Helsinki, Paasitorni

UUDET RAKENNEJÄRTELMÄT

CO₂

KANSAINVÄLINEN PUUARKKITEHTUURI

PUUN ARVOSTUS

"MYYTIN MURTAJAISET"

UUSI PUUTUTKIMUS

2008

CURRY

puuinfo
WOODFOCUS

Ilmoittautuminen
ja ohjelma 5.9.–
www.puuinfo.fi

PUUTAIDE ELÄÄ

EMMAN kesänäyttely ”Puu veistäjän käsissä”

Näyttelyn taiteilijat ovat Martti Aiha, Kari Caven, Tom Engblom, Radoslaw Gryta, Mauno Hartman, Jussi Heikkilä, Maija Helasvuo, Veikko Hirvimäki, Pasi Karjula, Tapani Kokko, Markku Kivinen, Inka Nieminen, Pauno Pohjolainen, Kimmo Pyykkö, Riku Riippa, Joakim Sederholm, Anneli Sipiläinen, Jyrki Siukonen, Kain Tapper, Kirsi Tapper, Nora Tapper, Hanna Vahvaselkä ja Heikki W. Virolainen.

Puusta

Espoon modernin taiteen museo EMMA on erinomainen paikka mittavan puutaidenäyttelyn esille panoon. Museo on selkeä ja karkeapintainen, mutta neutraali ja valoisa, taiteen taustaksi pitäytyvä rakennus, joka ei tee numeroa itsestään. Teokset pääsevät hyvin esiin ja kookkaatkin työt saavat riittävästi tilaa ympärilleen. Näyttelyssä on hauska kulkea, kun seuraavat tilat uusine töineen ja taiteilijoineen vilahtavat näkyviin edellisten jatkona ja kokonaisuus synnyttää kiehtovan polun seurattavaksi. Kullekin taiteilijalle on annettu oma reilu tilansa ja mahdollisuus sijoittaa teoksensa väljästi taidemuseon avaruutta hyödyntäen.

Puu on modernin taiteen materiaalina saavuttanut samanlaisen vakiintuneen aseman kuin modernissa arkkitehtuurissa. Enää ei tarvitse julistaa abstraktin puuveiston oikeutusta, vaan taiteilijat voivat rauhassa etsiä uusia keinoja ja näkökulmia ilmaisulleen. Kuvanveistäjät pohivat itse asiassa suomalaisten, metsässä asuvan kansan,

pitkää ja erityistä puusuhdetta omissa töissään ja lisäävät siihen oman näkemyksensä.

Osa taiteilijoista käyttää vanhaa puuta ja puista hylkytavaraa taiteensa välineenä. On myös niitä, jotka maalaavat tai patinoivat puun pinnan lähes tunnistamattomaksi, mutta kaikista työtavoista löytyy lopulta puun pehmeys ja ilmaisuvoima. Puu ei ole kaikille taiteilijoille sydämen asia, eikä tarvitse ollakaan. Puuta on kuitenkin kaikkialla saatavana ja sen työstö on helppoa käsin tai koneilla, joten puun käyttäjiä syntyy taiteilijoista myös käytännön sanelemana.

Näyttelyyn valitut taiteilijat edustavat kattavasti modernin puutaiteen erilaisia ilmiöitä ja kehitysvaiheita. Kerrankin on mahdollisuus nähdä varhaisempien modernin puuveiston mestareiden klassikoita ja uusimpia virtauksia saman katon alla. EMMAN omissa kokoelmissa on myös hienoja puuveistoksia, jotka täydentävät sopivasti näyttelyn sanomaa. Täytyy myöntää, että Kain

Kuvat: Kimmo Räisänen

Tapperin, Heikki W. Virolaisen ja Mauno Hartmanin työt ovat edelleen puhuttelevia ja muistuttavat ajasta, jolloin perinteestä irtautunut puuveisto haki paikkaansa modernin taiteen kentässä.

Näyttelyssä nousee väkisinkin hymy huuleen, tulee hyvän olon tunne, kun siirtyy tilasta toiseen ja näkee niin monta erilaista, oivaltavaa ja yllätyksellistä näkemystä saman materiaalin käytöstä taiteen rakennusaineena.

Puuveisto on perinteisesti ollut materiaalin poistamista raakakappaleesta, veistämistä, mutta se voi yhtä hyvin olla puusta rakentamista, materiaalin lisäämistä, palojen kiinnittämistä, pintojen työstämistä käsin tai koneellisesti, patinoimista tai maalaamista, puun väljalosteiden, kuten vanerin tai liimalevyn muokkaamista, puukappaleiden rinnastamista muiden materiaalien kanssa tai puisten kierrätysesineiden käyttöä ilmaisun välikappaleena. Joillekin riittää puu itsessään ja sen vähäeleinen veistäminen. Kaikista näistä on esimerkkejä näyttelyssä.

EMMAssa voi nähdä puun taiteellisen käsittelyn ääripäät, jotka kuvaavat hyvin materiaalin monipuolisia mahdollisuuksia. Puun ilmaisuvoima tuntuu lähes rajattomalta. Se antaa mahdollisuuden yhtä hyvin massiiviseen vaikutelmaan kuin äärettömän kevyeen, läpikuultavaan tai lastumaiseen ilmaisuun. Taiteilijoiden erilaisista materiaalin käsittelytavoista syntyy näyttelyssä rikkautta ja särmää, joka puhuttelee.

Esimerkiksi puolalaissyntyisen Radoslaw Grytan työ "Monumentin varjossa" on raskas ja vaikuttava. Siitä huokuu yksinkertaista, pelkistettyä voimaa, jota vasten katsoja tuntee itsensä pieneksi. Grytan nuoruuden kokemukset Puolan sosialistisesta realismista antavat taustaa työlle. Hän kuvaa pienen ihmisen ahdistusta painostavan, kömpelön poliittisen järjestelmän jaloissa. Teoksesta voi aistia myös myönteisen mahdollisuuden, sillä suuren hidasliikkeisen hahmon jaloissa voi elää ja etsiä väyliä ja mahdollisuuksia omalle elämälleen ja ratkaisuilleen.

Vasemmalta: Pasi Karjula: OHO III 2004-2007 ja Ristiin rastiin 2008; Tapani Kokko: Pesä 2005; Nora Tapper: Yliskamari 2003; Jyrki Siukonen: Clair Obscur 1999.

Teoksessa on puusta toteutettuna ja iättömäksi patinoituna karhean lämmin vaikutelma.

Edellisen vastakohtana näyttelyn pienin ja kevein teos on Jussi Heikkilän oliivipuun oksista tehty sommitelma Oliivikultarinta, joka kuvastuu myös varjona seinälle. Siinä on käsitetaitetta lähestyvä tulkinta kauniisti kiteytettynä. Teos antaa myös osaltaan vastauksen 1960-luvun

kiivaaseen keskusteluun, voiko luonnon muovaama, luonnosta leikattu ote olla taidetta? Voi.

Näyttelyn on koonnut professori Leena Peltola, jolla on paljon nähneenä taidekuraattorina hyvä näköala moderniin puuveistoon sen alkuajoista nykypäivään asti. Teoksia on 23 taiteilijalta yhteensä yli sata. Näyttely on ensimmäinen laaja katsaus suomalaisesta, modernista puuveistotaiteesta, ja sen yhteydessä julkaistiin myös kir-

Radoslaw Gryta: Monumentin varjossa, 1999

Vasemmalta: Veikko Hirvimäki: Suuri kävely 2002, Naaras 2002 ja Lähestyminen 2002; Kain Tapper: Leppäkallo 1977 ja Hevosenkallo 1957 ja Hanna Vahvaselkä: Katoaminen 2004.

ja, joka sisältää taiteilijaesittelyjen lisäksi sarjan maamme modernia puuveistotaidetta käsitteleviä artikkeleita.

Puu veistäjän käsissä – suomalaista kuvanveistoa 1950-luvulta 2000-luvulle on komea katselmus suomalaisen modernin puuveiston nykytilaan ja lyhyeen historiaan. Kokonaisuus on kiehtova ja elämyksellinen. Puutaide on voimissaan, ja uusia, kiinnostavia näkökulmia puun ilmaisuvoimasta on ilahduttavasti esillä.

www.emma.museum

Yrjö Suonto
Arkkitehti SAFA

Jussi Heikkilä: Oliivikultarinta, 2008

Jos et ehtinyt näyttelyyn, lue kirja:

Puu veistäjän käsissä

EMMA - Espoon modernin taiteen museon julkaisuja
17/2008

Pirkko Tuukkanen, Päivi Talasmaa, Tiina Bodonyi (toim.)
Art-Print Oy 2008

ISBN 978-952-5509-17-5

ISSN 1796-735X

Ulla Rahola

s.1955
Arkkitehti SAFA, TTK 1986

Ulla Rahola on laatinut historiallisten rakennusten korjaus-, konservointi- ja restaurointisuunnitelmia. Hän on osallistunut Museoviraston ikkunoiden, ovien ja ulkovuorauksen restaurointikorttien sekä kirkkojen paloturvaohjeen laatimiseen.

Opetusministeriössä, Kotiseutuliitossa ja Museovirastossa hän on työskennellyt erikoisalanaan puurakennusten kunnostus.

Rahola on osallistunut konservoinnin, ekologisen rakentamisen sekä rakennussuojelun ja restauroinnin erikoiskursseille. Hän on toiminut opettajana TTK:n arkkitehtuurin historian laitoksella, jossa hän valmistelee liseniaattityötä 1700-luvun autiokirkkojen korjauksista.

Ulla Rahola on ICOMOS Suomen osaston jäsen ja hän on toiminut järjestön varapuheenjohtajana vuonna 1999. Hän kuuluu Suomen Rakennustaiteen museon näyttelyvaliokuntaan.

Juhani Penttimikko

s.1951
Rakennusinsinööri, TTOL 1979

Juhani Penttimikko on suunnitellut omassa toimistossaan pääosin korjaus- ja muutostöitä sekä historiallisesti arvokkaiden rakennusten restaurointitöitä.

Penttimikko on suorittanut täydennyskoulutusta restauroinnista ja hän on ICOMOS'in kansainvälisen rakennuskomitean sekä Suomen osaston hallituksen jäsen. Lisäksi hän on ollut jäsenenä Assisin katedraalin kansainvälisessä seminaarissa, kirkkojen paloturvallisuusohjeen laadintatyöryhmässä sekä korjaus- ja restaurointitöiden asiantuntijana Kanadassa ja Turkissa. Penttimikko on opettanut Teknillisessä korkeakoulussa, Tampereen teknillisessä yliopistossa, Helsingin yliopistossa, ammattikorkeakouluissa sekä koti- ja ulkomaisissa seminaareissa.

www.penttimikko.fi

Liisa Sievänen

s. 1952
arkkitehti SAFA, TTK
1985

Markku Sievänen

s. 1950
arkkitehti SAFA, TTK
1984

Liisa ja Markku Sieväsellä on ollut oma toimisto vuodesta 1995. He ovat suunnitelleet uudis- ja perusparannuskohteita, joissa on usein liikuttu puun käyttömahdollisuuksien rajapinnoilla.

Toteutettuja kohteita ovat mm. TTK rakennus- ja yhdyskuntateknikan talon peruskorjaus, Puotilan, Pakilan ja Antinkodin vanhainkotien peruskorjaukset ja uudisosat sekä palvelutalo Ulrika Eleonora.

Sieväset ovat osallistuneet ”Opas ikääntyneen muistioreisen kodin muutostöihin” -julkaisun laatimiseen sekä Gaius-kylpyhuoneen kehitystyöhön. He ovat luennoineet Suomessa ja Japanissa sekä saaneet useita palkintoja arkkitehtikilpailuissa. Heidän töitään on esitelty kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa.

PUUINFO.FI

Puutuoteollisuutta moititaan usein vanhanaikaisuudesta sekä kehitystyön puutteesta. Pääosin puuyritykset ovat pieniä, resurssit rajallisia ja tiedot rakentamisesta joskus puutteelliset. Kehitystyö on yhteistyötä ja siihen ovat tervetulleita kaikki suunnittelijat ja erityisesti rakennusurakoijat. Yhdessä saa enemmän aikaan.

Gert Wingårdh

s. 1951, Skövde, Ruotsi
arkkitehti SAR, Chalmers 1975
taiteilijaprofessori 2007

Gert Wingårdh on Ruotsin tunnetuimman arkkitehtitoimiston pääomistaja. Toimiston töitä ovat mm. ruotsalaisen puupalkinnon saanut tiedekeskus Universeum, tiedekeskus Müritzeum, luontokeskus Täckern sekä Ruotsin Washingtonin suurlähetystö.

Monien luottamustehtäviensä lisäksi Wingårdh on Chalmersin arkkitehtiosaston hallituksen puheenjohtaja. Hänelle on myönnetty useita arkkitehtuuripalkintoja sekä kunniaatohtorin arvonimi. www.wingardhs.se

Anders Adlercreutz

s. 1970
arkkitehti SAFA, TTK 1999

Anders Adlercreutzin työpaikkoja ovat olleet arkkitehtitoimisto Jan Söderlund & Co ja SARC Oy. Vuodesta 2000 hän on työskennellyt arkkitehtitoimisto A-konsulteissa.

Adlercreutz on toiminut TTK:n puurakentamisen ja asutosuunnittelun tuntiopettajana. Hän on opiskellut arkkitehtuuria TTK:n lisäksi Barcelonassa ETSA:ssa. www.a-konsultit.fi

Kjell Forshed

s. 1943
arkkitehti SAR, Kungliga Tekniska Högskolan
1969

Kjell Forshed on arkkitehtitoimisto Brunberg & Forshed'in pääomistaja. Hän on työskennellyt asunto- ja kaupunkisuunnittelun parissa vuodesta 1967 ja suunnitellut 15 000 asuinhuoneistoa yli sadassa eri projektissa. Töissään Forshed soveltaa inhimillisiä suunnitteluperiaatteita sekä matalaa, kaupunkimaista mittakaavaa. Esikuvina hänellä ovat Camillo Sitte, Per Olof Hallman ja Albert Lillienberg.

Forshed on opettanut kaupunkisuunnittelua KTH:ssa sekä ollut Tukholman kaupunkikuvaneuvottelukunnan jäsen. Hän on tehnyt kirjoja sekä laatinut artikkeleja eri julkaisuihin. www.bof.se

Ludmilla Larsson

arkkitehti, Kungliga Tekniska Högskolan KTH
1996

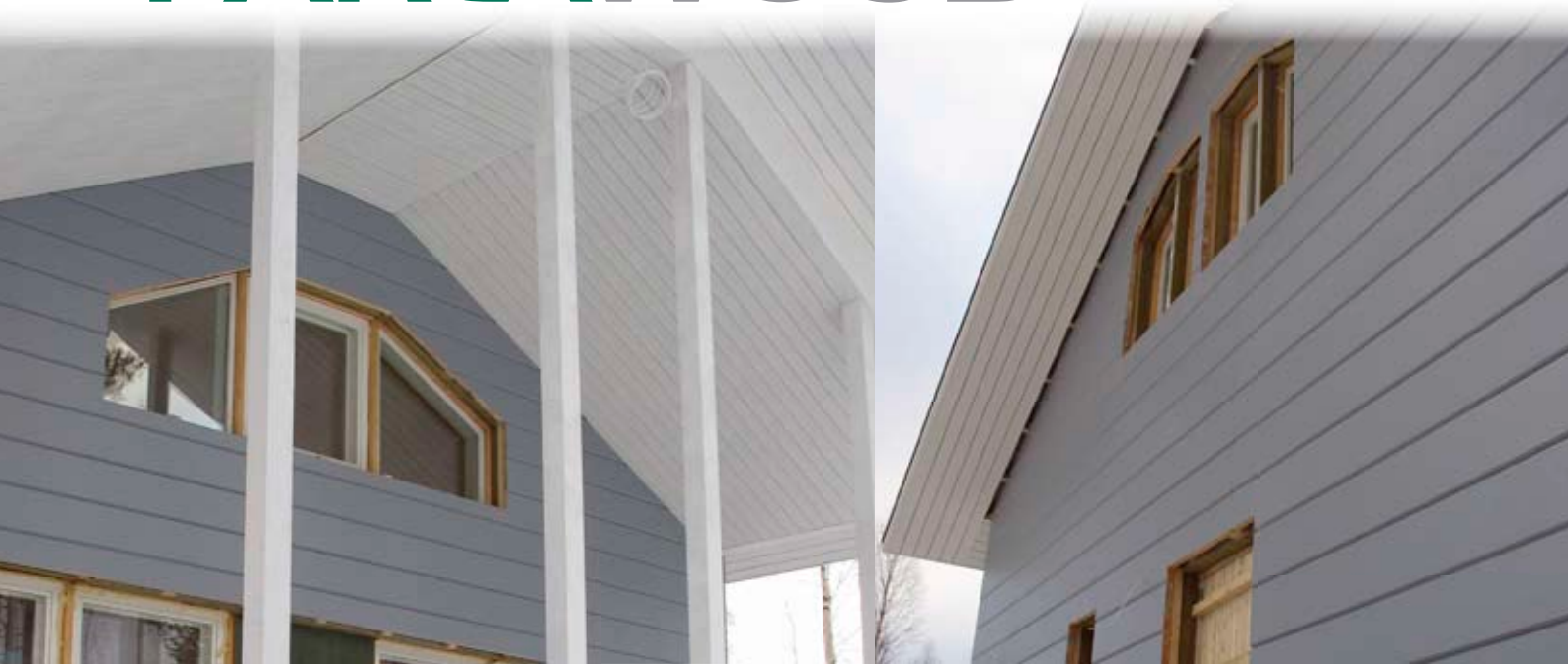
Ludmilla Larsson on arkkitehtitoimisto Brunberg & Forshed'in johtoryhmän jäsen. Hän on työskennellyt pääosin asunto- ja kaupunkisuunnitteluun liittyvissä tehtävissä. www.bof.se

Äskenen ei ole onneksi koko totuus: 21.10. Helsingin Paasitornissa järjestettävässä Puusta -päivässä saakin käsityksen puurakentamisen dynaamisemmasta puolesta. Tervetuloa tutustumaan!

petri.heino@puuinfo.fi

PARLAWOOD

KESTÄVÄ JA KAUNIS ULKOVERHOUS JYKEVÄLLÄ **PARLAWOOD** ULKOVERHOUSPANEELILLA!

ParlaWood-ulkoverhouspaneelit valmistetaan liimaamalla leveydestä riippuen neljästä tai useammasta yhtenäisestä säleestä. Rakenteen ansiosta paneelit ovat hyvin muotopysyviä ja niiden ulkopinnasta saadaan laadukas, ilman leveälle massiivipuulle luonteenomaisia vikoja ja halkeilua.

Paneelien pintakäsittelyksi on valittavissa puuvalmiin lisäksi pohjamaalattu vaihtoehto.

Tutustu myös ParlaWood-sisäverhouspaneeleihin!

www.parlatuote.fi

”Sinähän tiedät kaiken puusta” sanoi professori Jan Söderlund houkutellessa arkkitehti Seppo Häkliä TKK:n Puustudion vetäjäksi vuonna 1994. Häkli kielsi tietävänsä, mutta suostui kuitenkin mielenkiintoiseen tarjoukseen. Hän ei vielääkään usko, että puuta oppisi tuntemaan perinpohjin, vaikka toimikin Puustudion alkuun panijana ja opettajana monta vuotta. Puustudio oli raskas homma, mutta projektista on jäänyt paljon hyviä kokemuksia, ystäviä ja yhteistyökumppaneita.

Arkkitehdin työ on monesti muutenkin raskasta, ja siksi Häkli sanoo olevansa erikoistunut tekemään vain mielenkiintoisia hankkeita. Hän ei suostu määrittelemään projektin haastavuutta esimerkiksi koon perusteel-

Jussi Tahinen

la, vaan jokaiseen hankkeeseen on paneuduttava samalla tarmolla, jotta oma mielenkiinto pysyy yllä.

Ei puutalon suunnittelu niin vaikeaa ole, toteaa hienoilla taloillaan Puupalkinto 1994 ja 2008 kilpailuissa kunniamaininnat saanut Häkli. Hänen mukaansa useimmiten riittää, että käyttää talonpoikaisjärkeä ja pitää muutaman puun perusominaisuuden mielessä. Puun mitat, kohtuullinen suojaus ja vaikka rakenteellinen lujuus ovat näistä tärkeimpiä.

Hyvän puutalon syntymisen edellytyksiä ovat suunnittelu- ja rakennustyöhön riittävä raha ja aika. Talo pitää suunnitella huolellisesti ja jos haluaa, että se myös toteutetaan viimeistellysti, pitää työmaalla käydä usein, mikä on valitettavan usein tehtävä omalla kustannuksella. Ilman, että rakennuttaja on innostunut tekemään korkealuokkaisen laatua, ei hyvää puutaloa synny.

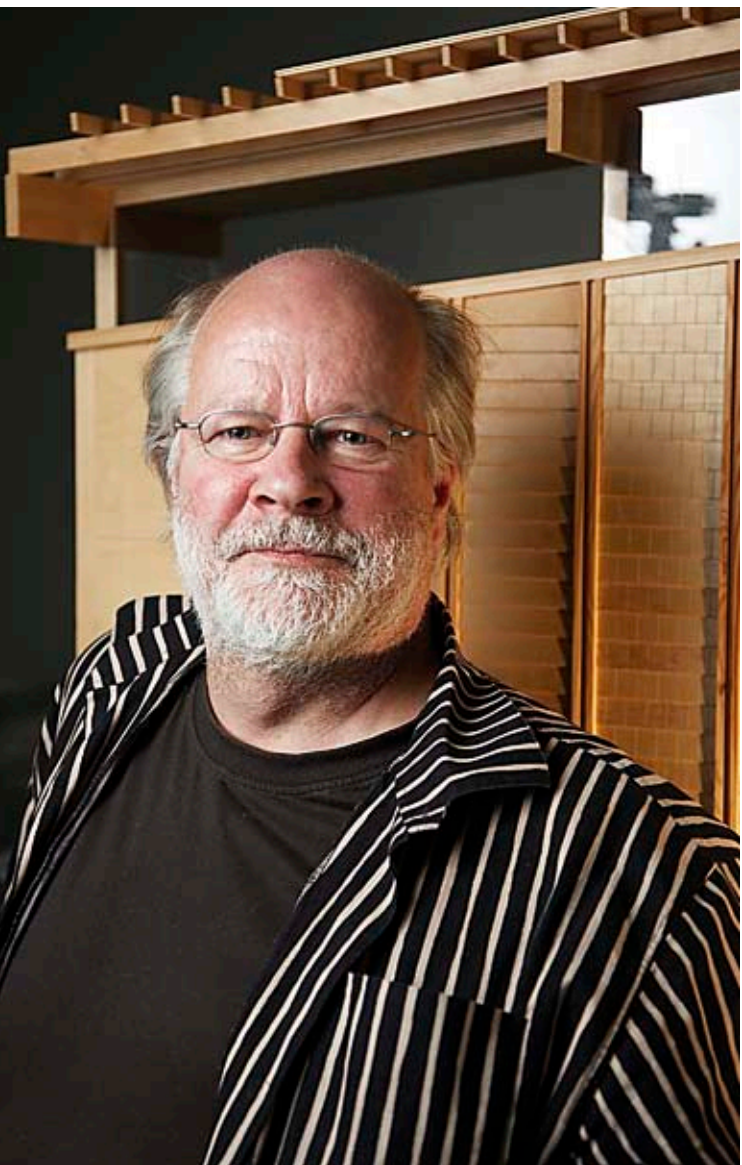
Häklin työpöydällä on tällä hetkellä seitsemän erikoista puurakennusta, ja hän onkin suunnitellut suomalaisittain poikkeuksellisen monta taloa puusta. Puuta ei saa käyttää väkisin, Häkli sanoo, vaan kuhunkin hankkeeseen sopivimmat materiaalit valitaan aina tapauksen mukaan. Ja jokaisessa puutalossakin pitää olla hiukan terästä lämpimiä puupintoja korostamassa.

Kokemuksensa perusteella Häkli tietää, että puuteollisuudella on halua kehittyä, ja useimmiten homma on kiinni siitä, että oikeat henkilöt kohtaavat. Esimerkiksi tilaelementtihankkeista hänellä on sekä hyviä, että huonoja kokemuksia: jotkut ymmärtävät, että parakki muuttuu paviljongiksi vain hyvällä suunnittelulla. Jos arkkitehtuurin merkitystä ei ymmärretä, ja halutaan täyttää pelkästään minimitarve, parakki on pelkkä parakki.

Seppo Häkli on suunnitellut korumaisia, käsityönä tehtyjä saunoja, täysin käyttövalmiiksi teollisesti valmistettuja tilaelementtikouluja ja -päiväkoteja, suuria paikalla rakennettuja kouluja sekä kaikkia siltä väliltä. Nyt hän voisi aloittaa vaikka jäähallin suunnittelun. Rakenteena ei olisi pelkkä palkki tai kehä, vaan jotain haastavampaa, ehkä kokopuun mittojen kerrannaisista kehitelty verkkomainen ristikko tai arina. Vähän samaan tyyliin kuin hienoissa, sveitsiläisissä halleissa. Koska sellainen on mahdollista Keski-Euroopassa, miksei se onnistuisi myös Suomessa?

Pekka Heikkinen

www.arkhakli.fi

Kyösti Räsänen

Siperia opettaa

puunkin kestävämmän miltei mitä vaan.

Aito Siperian lehtikuusi

- luonnon oma tuote
piharakentamiseen

Siperian lehtikuusesta tekee erinomaisen piharakennusmateriaalin sen umpisoluihin rakenne ja uuteaineet, joiden ansiosta puu ei ime kosteutta sisäänsä. Se on siis luontaisesti lahonkestävää, valmis tuote piharakentamiseen sellaisenaan!

*terassit, pergolat, katokset,
aidat, portaat, laiturit,
pihalaatat, kylpytynnyrit,
leikkipaikat*

Vähittäismyynti:
valtuutetut puutavara-
liikkeet

Omistautunut puulle

www.koskisen.fi

Natural excellence

finnforest